

Tanja Paavola & Maria Pihlajamaa

Alalle soveltumattomuus sairaanhoitotyössä

Käsitesynteesi

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitaja

Hoitotyönkoulutusohjelma

Opinnäytetyö

19.4.2016

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Tanja Paavola, Maria Pihlajamaa Alalle soveltumattomuus sairaanhoitotyössä - Käsitesynteesi 29 sivua + 6 liitettä 19.4.2016
Tutkinto	Sairaanhoitaja AMK
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyö
Ohjaaja(t)	Kirsi Talman, lehtori
<p>Sairaanhoitajien, korkeimmin koulutettujen hoitotyön ammattilaisten, työtä ohjaavat lainsäädäntö sekä eettiset ohjeet ja arvot. Näiden seuraamista saatetaan laiminlyödä, mikä pahimmillaan voi vaarantaa potilasturvallisuutta. Alalle soveltumattomuus ilmenee lisääntyneinä hoitohenkilökunnan epäammattillisuuteen kohdistuvina kanteluina ja muina ilmoituksina.</p> <p>Sairaanhoitoalalle soveltumattomuus on ilmiönä hyvin mielenkiintoinen ja vähän tutkittu. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on saada aiheesta sellaista tietoa, jota voidaan hyödyntää sairaanhoitajakoulutuksen valintakoemenetelmän kehittämässä. Valintakoemenetelmän kehittäminen on tarpeellista, jotta välttyttäisiin virheellisiltä opiskelijavalinnoilta ja samalla opintoihin valikoituisivat motivoituneet ja opiskeltavasta alasta tietoiset hakijat.</p> <p>Tämä opinnäytetyö toteutettiin käsitesynteessin menetelmällä Walkerin ja Avantin kuusivaiheista mallia mukaillen. Tietopohjana käytettiin kirjallisuutta sen eri tekstilajeineen. Aluksi etsittiin keskeisille käsitteille sanakirjamäärittelyt. Tämän jälkeen tehtiin tiedonhakua muun muassa Cinahlista, laeista sekä terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa valvovan tahon, Valviran internetsivuilta. Hyväksytyistä aineistoista etsittiin aiheita, jotka kertoivat jostain sellaisista ilmiöistä, joita ei hyväksytä tai suosita sairaanhoitoalalla työskentelevillä tai alalla opiskelevilla henkilöillä. Näistä aiheista muodostettiin pelkistyksiä, joita yhdisteltiin aina laajempiin yläluokkiin siten, että ylimmäksi, ilmiötä määritteleväksi yläluokaksi saatiin ”sairaanhoitoalalle soveltumattomuus”.</p> <p>Käsitesynteessin tuloksena soveltumattomuutta määrittävien ilmiöiden yläkäsitteiksi muodostuivat kykenemättömyys, vaikea elämäntilanne, henkilöriippuvaiset puutokset, ammattivollisuuksien laiminlyönti ja ymmärtämättömyys sekä virheellinen kuva ammatista. Tuloksia voidaan hyödyntää valintakoemenetelmän kehittämässä siten, että hakutilanteessa kyseenomaisia osa-alueita voidaan kartoittaa ja tutkia erilaisissa yksilö- ja ryhmätilanteissa esimerkiksi lomakkein tai haastatteluin.</p>	
Avainsanat	soveltumattomuus, soveltumaton, sairaanhoitaja, opiskelija, vaatimus, valinta, kykenemätön, kykenemättömyys

Author(s) Title	Tanja Paavola, Maria Pihlajamaa Unsuitability in nursing – The concept synthesis
Number of Pages Date	29 pages + 6 appendices 19 Apr 2016
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor(s)	Kirsi Talman, Senior Lecturer
<p>Nurses', the most highly educated nursing professionals, work is guided by legislation and ethical guidelines and values. Monitoring these might be neglected which at worst could endanger patient safety. Unsuitability for health care profession appears in increased number of complaints and other declarations.</p> <p>Unsuitability in nursing as a phenomenon is very interesting and little explored. The aim of this study is to obtain information that can be utilized in the development of nursing education student selections. The development of the entrance examination is necessary in order to avoid unsuccessful student selections and at the same time to select motivated candidates for studies who are aware of the studied area.</p> <p>This study was carried out with the method of concept synthesis by following Walker and Avant's six-step model. Theoretical base of this concept synthesis is grounded in the literature with its various text types. Initially, key terms were searched as dictionary definitions. Other information retrieval sources were Cinahl database, Finnish legislation and health care professionals' performance monitoring body, Valvira. Materials selected for the synthesis included descriptions of unacceptable behaviour or unfavoured qualities of nurses or nursing students. Data was derived from the material by the methods of condensing and grouping meaning units into subcategories and categories. Finally, the categories described the phenomena labelled as unsuitability in nursing.</p> <p>As a result of the concept synthesis the terms defining unsuitability became inability, difficult life situation, person-related deficiencies, negligence of professional duties and lack of understanding of the profession, as well as incorrect image of nursing. The results can be utilized in the development of entrance examination system so that the defining terms are included in the evaluation process of potential nursing candidates by using a variety of individual or group assignments with methods such as structured instruments or interviews.</p>	
Keywords	unsuitability, unsuitable, nurse, student, requirements, selection, eligible, eligibility

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Sairaanhoidajan ammatin vaatimukset	2
2.1	Ammatinharjoittamisen oikeus	3
2.2	Ammattietiikka ja arvot	4
2.3	Ammattiin kouluttautuminen	5
2.4	Ammattiin soveltumattomuuden ilmenemismuodot	7
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	8
4	Tutkimusmenetelmä	13
5	Opinnäytetyön tulokset	15
5.1	Kykenemättömyys	16
5.2	Vaikea elämäntilanne	17
5.3	Henkilöriippuvaiset puutokset	17
5.4	Ammattivelvollisuuksien laiminlyönti ja ymmärtämättömyys	18
5.5	Virheellinen kuva ammatista	18
5.6	Soveltumattomuutta määrittävät tekijät	18
6	Pohdinta	19
6.1	Tulosten tarkastelu ja hyödynnettävyys	19
6.2	Eettisyys ja luotettavuus	20
6.3	Jatkotutkimusehdotukset	22
	Lähteet	23

Liitteet

Liite 1. Tiedonhaku Cinahl-tietokannasta

Liite 2. Alaluokkien muodostaminen Valviran verkkosivuilta poimituista ilmauksista

Liite 3. Tiedonhaku Googlestä ja alaluokkien muodostaminen

Liite 4. Alaluokkien muodostaminen Ammattikorkeakoululaista poimituista ilmauksista

Liite 5. Alaluokkien muodostaminen Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä- laista poimituista ilmauksista.

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä käsitteen määrittelyä siitä, mitä on sairaanhoitolalle soveltumattomuus. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää sairaanhoitajakoulutuksen valintakoemenetelmän kehittämisessä. Uudistetun valintakoemenetelmän tavoitteena olisi erottaa hoitotyöhön soveltuvia ja motivoituneita henkilöitä, jotka valmistuvat hoitolalle tietoisina todellisesta työnkuvasta ja vastaavat ammattivaatimuksiin. Tämä voisi vaikuttaa esimerkiksi siihen, että alanvaihtoa ja hukkakoulutusta tapahtuisi vähemmän.

Sairaanhoitajan työtä ohjaavat lainsäädäntö sekä eettiset ohjeet ja arvot. Näiden seuraamista saatetaan laiminlyödä, mikä pahimmillaan vaarantaa potilasturvallisuutta. Alalle soveltumattomuus ilmenee myös lisääntyneinä hoitohenkilökunnan epäammattillisuuden kohdistuvina kanteluina ja muina ilmoituksina. Valviran mukaan työntekijien tekemät ilmoituksen ovat moninkertaistuneet ja ne kohdistuvat suurimmilta osin hoitohenkilökunnan lääkkeiden väärin käyttöön ja varastamiseen. (Henriksson – Laurila 2013: 7.) Toinen huolestuttava Valviran tekemä havainto on terveydenhuollon ammattihenkilöiden päihdeongelmat. Nämä ovat jatkuneet pitkään ja pahentuneet vuosien aikana. Tämä on lisääntynyt ilmiö myös nuorilla, joilla päihdeongelmat nousevat esiin jopa ensimmäisessä työpaikassa. (Henriksson – Laurila 2013: 17.) Arvellaan, että julkisuuteen nousseet kohut muun muassa myrkyhoitajista ja insuliinimurhaajista, ovat lisänneet ja tehostaneet valvonnan määrää työnantajien toimesta (Eurooppalaisen Oikeusturvan Keskusliitto 2010).

Opinnäytetyö toteutettiin käsitteesynteesin menetelmää käyttäen ja tietopohjaa kerättiin kirjallisuudesta. Kerätty tieto pelkistettiin ja luokiteltiin kokonaisuuksiksi, jotka kuvaavat soveltumattomuutta hoitolalle. Opinnäytetyötä tullaan hyödyntämään SUVAKE-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa uudistunut valintakoemenetelmä, joka olisi yhtenäinen, luotettava, kustannustehokas sekä valtakunnallinen, ja edistäisi sairaanhoitolalle soveltuvien opiskelijaehdokkaiden valintaa. (Sairaanhoitajat 2015.)

2 Sairaanhoidajan ammatin vaatimukset

Sairaanhoidajat ovat korkeimmin koulutettuja hoitotyön ammattilaisia. He edustavat hoitotyötä laajasti toimimalla käytännön työssä sairaanhoidajina tai esimerkiksi opettajina, tutkijoina ja johtajina. Sairaanhoidajien työ on vastuullista ja itsenäistä, ja se perustuu hoitotieteeseen. Sairaanhoidajan tehtäviin kuuluu terveyden edistäminen ja ylläpitäminen, sairauksien ehkäiseminen ja hoitaminen sekä kärsimyksen lievittäminen. (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006.) Perehtyminen hoitoalan opiskelijoiden ja ammattihenkilökunnan vaatimuksiin, oikeuksiin ja velvollisuuksiin, auttaa määrittämään alalle kykenemättömyyttä ja sitä kautta soveltumattomuutta.

Hoitotyön tehtävänä on turvata kansalaisille tasavertaiset ja potilasturvalliset palvelut kouluttamalla hoitoalalle osaavaa ja ammattitaitoista henkilökuntaa. Hoitoalan henkilöstön ammatinharjoittamista säädellään ja valvotaan tarkasti alan erityislaatuisuuden, yhteiskunnallisen merkityksen ja ammattitoimintaan liittyvän potilasturvallisuusriskin takia (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006.) Hoitotyön koulutuksessa korostuvatkin persoonallisuus, ammatillinen käytös ja potilasturvallisuuden erityisvaatimukset (Sosiaali- ja terveysministeriö 2000).

Sairaanhoidajan työtä ohjaavat lainsäädäntö (Taulukko 1) ja ammatillinen etiikka, johon liittyy ammattikunnan arvot. Nämä ohjaavat ammattihenkilöitä, jotta saavutettaisiin yhteiset säännöt ja tavoitteet, kuten turvallinen, laadukas ja asiantunteva hoitotyö, luottamuksellinen, oikeudenmukainen ja yhteistyökykyinen hoitosuhde sekä työilmapiiri. Lainsäädäntö ja etiikka antavat myös tukea ammattikunnan yhteisiin periaatteisiin. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 166-178; Finlex 2015b.)

Taulukko 1. Sairaanhoidotyötä ohjaavat lait (Finlex 2015c).

Säädös	
1326/2010	Terveydenhuolto laki
629/2010	Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista
559/1994	Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä
785/1992	Laki potilaan asemasta ja oikeuksista
152/1990	Laki yksityisestä terveydenhuollosta

1062/1989	Erikoissairaanhoidolaki
583/1986	Tartuntatautilaki
66/1972	Kansanterveyslaki
761/1970	Laki huoltoon tai hoitoon koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan

2.1 Ammatinharjoittamisen oikeus

Sairaanhoitaja voi käyttää ammattinimikettään, kun hän on suorittanut valtioneuvoston asetuksella säädetyn ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa sekä saanut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston myöntämän oikeuden harjoittaa ammattia. Tätä säättää laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä, (Oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä 262/2015 5 §), jossa kerrotaan oikeudesta harjoittaa sairaanhoitajan ammattia sekä oikeudesta käyttää kyseessä olevaa ammattinimikettä. (Finlex 2015b.)

Mikäli sairaanhoitaja toimii ammatissaan virheellisesti, voidaan hänen ammatinharjoittamisoikeutta rajoittaa, tai poistaa, määräajaksi tai toistaiseksi. Pahimmassa tapauksessa virheellinen toiminta voi peruuttaa henkilön ammatinharjoitusoikeuden. Virheellistä toimintaa voi olla esimerkiksi säädettyjen velvollisuuksien ja lakien laiminlyönti, sellaisten tehtävien suorittaminen, joihin ammattihenkilön koulutus tai ammattitaito on riittämätön, tai muuten epäasianmukainen ammattitoiminta. Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan rajoittaminen tai poistaminen voi tapahtua myös ammattihenkilön omasta pyynnöstä. (Finlex 2015b.) Laki määrittää kykenemättömyyttä toimia ammatissa:

28 § (20.3.2015/262)

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka muulla tavoin perustellusti todetun ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan terveydenhuollon ammattihenkilönä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi päättää 26 §:ssä säädetystä toimenpiteestä. (Finlex 2015b.)

Lainauksessa mainitaan säädettyistä toimenpiteistä, jotka ovat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston laatimia tapauksesta riippuen. Näitä ovat jo edellä mainittu ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen tai poistaminen, ammatinharjoittamisoikeuden

luvan peruuttaminen sekä erillisten määräyksien ja ohjeiden antaminen kyseiselle henkilölle hänen ammattitoimintaansa liittyen. Lisäksi on vielä nimikesuojattua ammattihenkilöä koskeva määräaikainen tai toistaiseksi voimassaoleva kieltä käyttää ammatinimikettä. (Finlex 2015b.)

Laki määrittää myös yleisiä velvollisuuksia terveydenhuollon ammattihenkilöille. Näitä ovat ammattieettiset velvollisuudet, yleinen että potilasasiakirjoihin liittyvä salassapito-velvollisuus, täydennyskoulutusvelvollisuus, velvollisuus määräysten noudattamiseen ja tietojen antamiseen sekä ilmoitus- ja vakuuttamisvelvollisuus. (Finlex 2015b.)

2.2 Ammattietiikka ja arvot

Etiikka koostuu arvoista, ihanteista ja periaatteista, jotka ohjaavat toimimaan ja elämään oikein sekä erottamaan väärän ja pahan. Sairaanhoidajan ammattietiikka pohjautuu terveyden edistämiseen, ihmisarvon suojelemiseen ja elämän ylläpitoon. Näihin liittyen on luotu eettisiä ohjeita, sääntöjä ja periaatteita, jotka linkittyvät pitkälti lainsäädännöllisiin velvollisuuksiin. Ero lain ja etiikan ohjaamilla velvollisuuksilla on sitovuus; eettisten ohjeiden laiminlyönti ei ole rangaistava teko, jollei siitä seuraa jokin lainsäädännöllisesti rangaistava tapahtuma. Periaatteiden laiminlyöntiä voidaan pitää epäonnistumisena tai epäammattimaisena käytöksenä. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 165-167; ETENE 2001.)

Yksilö ei voi työskennellä vain omiin arvoihinsa ja periaatteisiinsa vedoten, vaan toiminnan on perustuttava ammattikunnan eettisiin ohjeisiin. Näin taataan yhtenäinen ja laadukas toiminta. Eettisten ohjeiden tarkoitus on antaa tukea yksilöille heidän toiminnassaan ja päätöksenteossaan. Tavoitteena on potilaan turvallisuus, vuorovaikutuksellinen ja tasavertainen hoitosuhde. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008.)

Vanhin ammattieettisistä ohjeista on Hippokrateen vala, joka on edelleen käytössä lääkäreiden velvollisuuksien perustana. Uusimpiin ohjeisiin kuuluu vuonna 2007 laadittu Ammattiryhmien yleiset arvot, Common values for professionals in Europe 2007, jossa on listattu keskeisimmiksi arvoiksi muun muassa luottamuksellisuus, ammattitaidon kehittäminen, ja sitoutuminen ohjeistoihin ja käytäntöihin. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008.)

Kansallisella tasolla eettisiä ohjeita kirjaa Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta, ETENE. Vuonna 2000 ETENE laati terveydenhuollon yhteisen arvopohjan, yhteiset tavoitteet ja periaatteet kirjallisesti. ETENE:n mukaan terveydenhuollon

eettisiä periaatteita ovat oikeus hyvään hoitoon, ihmisarvon kunnioitus, itsemääräämisoikeus, oikeudenmukaisuus, hyvä ammattitaito ja hyvinvointia edistävä ilmapiiri sekä yhteistyö ja keskinäinen arvonnanto. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 167; ETENE 2001.)

Kollegiaaliset arvot sairaanhoitotyössä ovat oleellinen osa eettistä arvoperustaa, joka muodostuu yksilön henkilökohtaisesta etiikasta ja ammattietiikasta. Ammatillisen päätöksenteon ja itsesäättelyn lisäksi kollegiaalisuus ilmenee sairaanhoitajien välisessä yhteistyöskentelyssä ja kommunikoinnissa. (Sairaanhoitajien kollegiaalisuus: systemaattinen kirjallisuuskatsaus 2015.) Sairaanhoitajan työ on moniammatillista yhteistyötä, jossa ollaan tekemisissä päivittäin asiakkaiden, omaisten, terveysalan ammattilaisten sekä luokusten muiden tahojen kanssa.

Kollegiaalisuusohjeiden tarkoituksena on tukea sairaanhoitajia kollegiaalisuuteen joka päiväisessä hoitotyössä ja näin auttaa ammattikuntaa saavuttamaan yhteinen tärkeä tavoite, eli mahdollisimman hyvä hoito. Kollegiaalisuusohjeiden avainsanoja ovat kommunikaatio, yhteistyö ja vastuu. (Sairaanhoitajan kollegiaalisuusohjeet 2014.) Ohjeet velvoittavat sairaanhoitajia puhumaan kollegoistaan arvostavasti ja kohteliaasti, myös muulloin kuin suorassa yhteistyössä. Kollegoita kehoitetaan avoimeen, rehelliseen ja luottamukselliseen kommunikointiin sekä rakentavan palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen. Sairaanhoitajien tulisi myös puolustaa ja olla työtoverinsa tukena hankalissa tilanteissa. Kollegiaalisuusohjeet lupaavat yhteistyön vahvistavan osaamista. Sairaanhoitajien tulisikin konsultoida kollegoitaan vastavuoroisesti ja näin hyödyntää kunkin osaamista. Vastuu, päätösvalta ja tehtävät tulisi jakaa tasapuolisesti ja kohtuullisesti. Ohjeissa mainitaan myös velvollisuus puuttua työtoverin toimintaan, mikäli se uhkaa potilasturvallisuutta. Kollegiaalisuusohjeissa korostetaan, että vastuu kollegiaalisuudesta on kaikilla omalla esimerkillään. (Sairaanhoitajan kollegiaalisuusohjeet 2014.)

2.3 Ammattiin kouluttautuminen

Suomessa sairaanhoitajia koulutetaan ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakoululain luvun 6 25§:ssä määritellyn hakukelpoisuuden mukaan hakijalla täytyy olla lukio- tai ylioppilastutkinto tai ammatillinen perustutkinto. (Finlex 2015a). Sairaanhoitajakoulutus kestää kolme ja puoli vuotta ja on laajuudeltaan 210 opintopistettä (Opiskelu sairaanhoitajaksi 2014.) Opinnot koostuvat perus- ja ammattiopinnoista, valinnaisista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta sekä opinnäytetyöstä (Ammattikorkeakouluopinnojen rakenne 2015). Suomessa sairaanhoitajakoulutus antaa EU-direktiivien mukaisen

sairaanhoidajan pätevyyden (direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta 2005/36/EY), joka on vertailukelpoinen muiden eurooppalaisten sairaanhoitajatutkintojen kanssa (Opiskelu sairaanhoitajaksi 2014.) Koulutuksesta noin kolmasosa on työharjoittelua, jossa oppiminen tapahtuu työelämässä (Hae opiskelijaksi 2015).

Sairaanhoitajaksi voi kouluttautua 22 ammattikorkeakoulussa ympäri Suomen (Opiskelu sairaanhoitajaksi 2014.) Sairaanhoitajakoulutukseen, kuten muihinkin ammattikorkeakouluopintoihin, hakeudutaan valintakokeella. Useimpien Euroopan maiden tapaan myös Suomessa korkeakoulut saavat itse määrittellä opiskelijoiden valintamenettelyn perusteet (Finlex 2015a). 1940-luvulta saakka valintakokeita hallitsivat pitkälti valintakokeeseen sisältyvät psykologiset soveltuvuustestit. Opiskelijavalintamenetelmät ovat kuitenkin monipuolistuneet 2000-luvun alkupuolelta lähtien psykologisten testien väistyttyä ainakin osittain. Nykyisin yleisempiä valintamenetelmiä ovat yksilö- ja ryhmähaastattelut, ryhmätilanteet, kirjallisuuteen perustuva koe tai näiden yhdistelmä (Talman 2014.) Vuoden 2014 aikana tutkintoon johtavassa ammatillisessa koulutuksessa opiskeli 120 700 uutta opiskelijaa, joista 19 prosenttia oli sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijoita (Suomen virallinen tilasto (SVT)).

Sairaanhoitajalta edellytetään monipuolista osaamista ammatin säätelyn, yhteiskunnallisen merkityksen ja erilaisten toimintaa ohjaavien periaatteiden vuoksi. Hoitotyössä korostuvat myös hoitajan henkilökohtaiset ominaisuudet, kun koulutusta ohjaavia arvoja ja periaatteita ovat muun muassa ihmislähtöisyys, oikeudenmukaisuus, vastuullisuus ja motivoituneisuus (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006). Opiskelijavalintojen tavoitteena ja haasteena onkin valikoida alalle sopivia, motivoituneita, teoreettisissa ja kliinisissä opinnoissa pärjääviä opiskelijoita, joiden käsitys opiskeltavasta alasta vastaa realiteetteja. (Talman 2014.) Tämä on tärkeää muun muassa siksi, että hukkakouluttaminen käy yhteiskunnalle kalliiksi kun opintojen keskeyttäminen aiheuttaa oppilaitoksissa ”tyhjäkäyntiä” ja yksilön siirtyminen työelämään hidastuu (Leinonen 2012). Opintojen keskeyttämisellä on tutkimusten mukaan yhteys myös yhteiskunnalliseen syrjäytymiseen. (Laitinen – Halonen 2007, 11.)

2.4 Ammattiin soveltumattomuuden ilmenemismuodot

Yleisten hakijan kelpoisuusehtojen lisäksi ammattikorkeakoululaissa on määritelty esteettömyyttä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä:

28 § (20.3.2015/262)

Esteettömyys ja opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun, jos 33 §:ssä tarkoitettuihin opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. (Finlex 2015a.)

Tällaista esteettömyyttä opintojen aloittamiselle voisi siis olla esimerkiksi opiskelijan päihdeongelma, jokin tarttuva tauti tai toimintakykyyn oleellisesti vaikuttava muu sairaus. Myöskin esimerkiksi lasten parissa työskenteleviltä vaaditaan rikosrekisteriote, josta ilmenee, ettei henkilöä ole tuomittu lapseen kohdistuvista-, seksuaali-, väkivalta-, vapautteen kohdistuvista- tai huumausainerikoksista. Työnantajat voivat pyytää kyseenomaisen selvityksen ennen työsuhteen aloittamista (Finlex 2015d.)

Vuonna 2012 tuli voimaan lainsäädäntö (SORA eli opiskeluun soveltumattomuuteen ratkaisuja), jolla pyritään lisäämään koulutuksen järjestäjien mahdollisuutta puuttua opiskelijavalintaan ja opiskelijaoikeuden peruuttamiseen ja palauttamiseen. Lakimuutoksella edelleen parannetaan potilasturvallisuutta, alaikäisen turvallisuutta, opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta sekä yksittäisen opiskelijan oikeusturvaa. Tähän lakiin sisältyy esteettömyys ja opiskelijaksi ottamisen edellytykset. Tämän lisäksi ammattikorkeakoulun oikeus saada tarvittavat tiedot opiskelijaksi pyrkivän terveydentilasta ja aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksestä perusteluineen toiselta koulutuksen järjestäjältä sekä tarvittaessa ammattikorkeakoululla on oikeus vaatia nähtäväksi rikosrekisteri ja huumausainetestiä koskeva todistus. Opiskelijalle voidaan antaa kirjallisen varoituksen häirinnästä, väkivaltaisesta tai uhkaavasta käytöksestä, vilpistä tai oppilaitoksen järjestyksen rikkomisesta tai huumausainetestistä kieltäytymisestä. Jos opiskelija kieltäytyy suorittavista terveystarkastuksista ja tutkimuksista, häneltä voidaan pidättää opiskelijaoikeus, kunnes hän on suostuvainen todentamaan terveydentilansa. (Finlex 2015a).

Työelämässä sairaanhoitaja voi väärin toimiessaan joutua kantelun tai muun ilmoituksen kohteeksi. Ammattihenkilön valvonta saattaa lähteä vireille useammalla tavalla esimerkiksi kanteluna (eli potilaan tai omaisen laatimat ilmoitukset), apteekin, työnantajan, poliisin ilmoituksella, viranomaisen lausuntopyyntöillä tai asiaa koskevan henkilön omalla aloitteella. (Henriksson – Laurila 2013: 6). Omaisat ja potilaan kantelevat hoitovirhe-epäilyistä, jotka liittyvät diagnostiikkaan, hoidon valintaan, hoidon toteuttamiseen tai hoidon viiveisiin. Kyseisten kanteluiden määrä on tuplaantunut verraten 2000-luvun alkuun. (Eurooppalaisen Oikeusturvan Keskusliitto 2010.) Noin kolmasosa Valviran käsittelemistä kanteluista ovat sellaisia, joissa voidaan havaita jonkinlaista epäasianmukaisuutta tai huomautettavaa ammattihenkilölle (Henriksson– Laurila 2013: 7).

Apteekit ilmoittavat epäilyksistä esimerkiksi PKV (pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien) lääkkeiden väärinkäytöstä. Muutamien vuosien aikana työnantajien ilmoitukset ovat lisääntyneet. Nämä liittyvät hoitohenkilökunnan lääkkeiden varastamiseen, lääke- ja päihderiippuvuuksiin sekä ammattitaidon ja toimintakyvyn puutteen epäilyksiin. Valvira saattaa oma-aloitteisesti laittaa vireille esimerkiksi median nostaman jutun hoitohenkilökunnan virheellisestä toiminnasta. (Henriksson – Laurila 2013: 7.) Muiden tahojen, kuten työnantajan, tekemistä ilmoituksista yhteen kolmas osaan ei liity moitittavaa, yksi kolmasosa vaatii hallinnollista ohjausta tai valvonnan jatkamista ja yksi kolmasosa ammatinharjoittamisoikeuksien poistamista, rajoitusta tai kirjallista varoitusta. (Henriksson – Laurila 2013: 12.) Vuosina 2002-2013 hoitajien (sairaanhoitajat, lähihoitajat ja muut hoitotoimen harjoittajat) ammatinharjoittamisoikeuksien poistaminen on ollut nousujohteista. Vuosina 2002-2007 henkilöitä oli maksimissaan kahdeksan vuodessa, 2008-9.9.2013 suurin lukema vuotta kohti oli 63 henkilöä (vuonna 2012). (Henriksson – Laurila 2013: 13.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena on määritellä mitä on alalle soveltumattomuus sairaanhoitotyössä. Tavoitteena on saada sellaista tietoa soveltumattomuudesta, jota voitaisiin hyödyntää sairaanhoitajakoulutuksen valintakokeiden kehittämiseen. Tällöin välttyttäisiin virheellisiltä opiskelijavalinnoilta ja samalla opintoihin valikoituisivat motivoituneet ja alasta tietoiset hakijat. Tutkimuskysymyksenä on:

1. Mitä on alalle soveltumattomuus sairaanhoitotyössä?

4 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytetään käsitesynteesiä. Käsitesynteesi on hyvä menetelmä silloin, kun määritellään käsitettä, josta on valmiiksi hyvin vähän käsitteitä tai ne puuttuvat kokonaan (Walker – Avant 1992: 37). Menetelmällä pyritään löytämään ja luomaan uusi kokonaisuus tai määritelmä tutkittavasta ilmiöstä. (Walker – Avant 1992: 63-64.) Menetelmä on monivaiheinen ja vaiheet kertautuvat. Synteesi alkaa perehtymällä tutkimuskohteeseen monenlaisten tapojen, kuten kirjallisuuskatsausten tai havainnoinnin, avulla. (Walker – Avant 1992: 59.)

Käsitesynteesi on strategia, jossa muodostetaan käsitteitä havaintojen tai tutkimustiedon pohjalta. Aineisto voi olla kvalitatiivista, kvantitatiivista todistusaineistoa, tai kirjallisuutta. (Walker – Avant 1992: 56.) Kvalitatiivinen eli laadullinen menettelytapa perustuu aisti-havaintojen, kuten kuuntelun ja tarkkailemisen, avulla kerättyyn tietoon. Tämä on siis tutkittavan asian ominaisuuksien tunnistamista havainnoista. Kvantitatiivisessa tavassa aineistona käytetään tilastollisin menetelmin kerättyä tietoa, jotka ovat numeerisia kuten tilastot. Kirjallisessa lähestymistavassa perehdytään kirjallisuuteen ja sieltä pyritään löytämään uusia ilmiötä kuvaavia ominaisuuksia. (Walker – Avant 1992: 58-59.)

Tässä opinnäytetyössä käsitesynteesin aineistona käytetään kirjallisuutta sen erilaisine tekstilajeineen, jolloin materiaalina voivat olla esimerkiksi artikkelit, kirjeet, uutiset tai mielipidekirjoitukset (Auramo ym. 2008). Menetelmän kulkua ohjaamaan valittiin Walkerin ja Avantin kuusivaiheinen malli, koska se vaikutti selkeältä ja helposti seurattavalta. Käsitesynteesin vaiheet on kuvattu taulukossa 2.

Kerätyn aineiston analysoimiseen käytettiin apuna myös induktiivista sisällönanalyysiä. Sen vaiheista käytettiin alkuperäisilmausten poimimista tutkimusaineistosta, pelkistämistä, ryhmittelyä sekä abstrahointia eli teoreettisten käsitteiden luomista (Tuomi – Sarajärvi 2013, 108-109.)

Taulukko 2. Käsitesynteesin vaiheet (Walker – Avant 1992: 64).

vaihe 1	perehtyminen tutkimuskohteeseen
vaihe 2	tutkimuskohteesta kerätyn tiedon alustava luokittelu
vaihe 3	läheisesti yhteenkuuluvien tai toisiinsa limittyvien ilmiöiden etsiminen luokittelusta aineistosta sekä niiden ryhmittely
vaihe 4	ilmiöryhmää täsmällisesti kuvaavan ja viestintää helpottavan nimen valitseminen
vaihe 5	uuden käsitteen todentaminen empiirisesti
vaihe 6	määrittäminen, niveltyykö uusi käsite aikaisempiin teorioihin tai vallitsevaan käytäntöön ja miten se tapahtuu

Tässä opinnäytetyössä käsitesynteesin ensimmäinen vaihe alkoi keskeisten käsitteiden sanakirjamäärittelyillä ja näiden perusteella tehdyillä tiedonhauilla. Sanakirjahakuja tehtiin suomen- ja englanninkielellä (taulukot 3 ja 4). Keskeisiä käsitteitä olivat soveltumattomuus, soveltumaton, sopia, soveltuvuus, sairaanhoitaja, opiskelija, vaatimus, valinta sekä läheisesti liittyvät kykenemätön ja kykenemättömyys. Myös sanoille epäonnistunut ja epäonnistua haettiin määritelmät, koska soveltumattomuuden ajateltiin olennaisesti liittyvän epäonnistuneeseen sairaanhoitajan toimintaan tai opiskelijavalintaan.

Taulukko 3. Suomenkieliset sanakirjamääritelmät keskeisistä käsitteistä.

Käsite	Sanakirjamääritelmät
Soveltumattomuus	Ei hakutuloksia
Soveltumaton	Ei hakutuloksia
Kykenemätön	Joka ei kykene; pystymätön, voimaton, taitamaton, kelpaamaton, kelvoton, kyvytön.
Kykenemättömyys	Vrt. kykenemätön. <i>Kykenemättömyys tehdä ratkaisuja.</i>
Epäonnistunut	Ei hakutuloksia
Epäonnistua	Olla onnistumatta, onnistua tai menestyä huonosti, kärsiä vastoinkäyminen; mennä myttyyn, raueta.
Sopia	1. Kooltaan, muodoltaan tms. ominaisuuksiltaan jnk mukainen, jtk vastaava, käypä. 2. Sovelias, hyvä, käyttökelpoinen, mahdollinen, jnk vaatimuksia vastaava, käypä. 3. Hyvien tapojen, yleisen mielipiteen tms. kannalta hyväksyttävä, sovelias, oikea, korrekti.

Soveltuvuus	Vrt. sopiva 1 ja 2. <i>Osien sopivuus toisiinsa. Teoksen sopivuus oppikirjaksi.</i>
Vaatus	1. Se mitä joku tai jokin vaatii, vaade. 2. Ehto, edellytys
Sairaanhoitaja	Amm. opistoasteisen sairaanhoitotutkinnon suorittanut henkilö.
Opiskelija	Vars. korkeakoulussa, opistossa tai aikuisopiskelun piirissä opiskeleva henkilö.
Valinta	Valitseminen. <i>Kokouksen puheenjohtajan valinta. Ammattivalinta. Sana-valinta. Oppilasvalinta.</i>
(MOT Kielitoimiston sanakirja 2016)	

Suomenkielisellä sanakirjahauulla ei saada lainkaan tuloksia sanoille ”soveltumattomuus” ja ”soveltumaton”. Myös ”epäonnistunut” jää ilman määritelmää, mikä johtunee taivutusmuodosta. ”Kykenemättömyys” määritellään verraten ”kykenemätön” sanaan.

Englanninkielisessä sanakirjahaussa käytettiin vastaavia sanoja, jotka käännettiin Suomen kielestä MOT-sanakirjan (2016) avulla englanniksi. Jälleen soveltumattomuus (unsuitability) ja läheinen käsite, kykenemättömyys (eligibility), jäävät ilman hakutuloksia. Englanniksi kuitenkin käsitteelle soveltumaton (unsuitable) löytyy määritelmä, mikä jäi puuttumaan suomenkieliseltä sanalta.

Taulukko 4. Englanninkieliset sanakirjamääritelmät keskeisistä käsitteistä

Käsite	Sanakirjamääritelmä
Unsuitability	No search results
Unsuitable	Not acceptable or right for someone or something; not suitable:
Eligibility	No search results
Eligible	Able to do: If you are eligible to do something, you can do it because you are in the right situation. Marriage: If someone who is not married is eligible, they would be a good husband or wife because they are rich, attractive, etc.
Unsuccessful	Not achieving what was wanted or intended.
Fitness	Healthy: The condition of being physically strong and healthy. Suitable: The quality of being suitable for a particular purpose, job, course of study, etc.
Requirement	Something that is needed or demanded.

Nurse	[noun](the title given to) A person whose job is to care for people who are ill or injured, especially in a hospital [verb] To care for a person or an animal while they are ill; to spend a lot of time taking care of something as it grows or develops; to have a strong feeling or an emotion for a long time
Student	Someone who is studying at a school or university.
Selection	Choosing: the act of choosing someone or something. People/things: a group of people or thing that has been chosen.
(Cambridge Advanced Learner's Dictionary 2016)	

Sanakirjamääritelmien jälkeen tehtiin tiedonhaku aluksi Cinahl-tietokannasta yhdistelmällä keskeisiä käsitteitä hakupareiksi; Nurse AND Unsuitable, Eligibility AND Nursing, Nurse AND Unsuccessful, Nurse AND fitness for practice, Nurse student AND requirements sekä Nurse AND student selection. Osaa hauista rajattiin vuosiluvuilla 2005-2015, mikäli ilman rajausta tuli liian suuri määrä tuloksia käsiteltäväksi. "Full text" oli toisena rajausehtona, koska luettavaksi haluttiin koko teksti eikä vain esimerkiksi tiivistelmää.

Hakutulosten perusteella materiaali hyväksyttiin alustavasti, mikäli otsikosta sekä tiivistelmästä saatiin vaikutelma, että tekstistä löytyisi vastauksia soveltumattomuuteen sairaanhoitotyössä. Mikäli tekstistä ei löytynyt mitään vastaamaan suoraan tutkimuskysymykseen, tekstiä ei hyväksytty lopulliseksi aineistoksi. Hakutulosten materiaaleja luettaessa nousi esille aiheita, joista haluttiin tehdä lisähakuja. Näistä aiheista muodostettiin hakutermejä: Nurse AND ethical principles, Nurse AND personality, Nurse AND motivation in education, Nursing mistakes, Nursing medication errors sekä Nurse exhaustion. Jälleen käytettiin rajauksena "full text":iä ja tulosmääristä riippuen 2005-2015 vuosilukurajauksena. Cinahl-aineistohaku on esitetty liitteessä 1.

Lisäksi aineistoa haettiin Valviran internetsivuilta (liite 2), koska Valvira on taho, joka valvoo terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa ja vastaan ammattirekisterin ylläpidosta sekä myöntää oikeuden harjoittaa ammattia. (Valvira 2008.) Tämän takia ajateltiin, että kyseiseltä sivustolta löytyisi tutkimuskysymykseen vastaavaa tietoa. Päävalikon Terveystieteiden tutkimuskeskuksen välilehdeltä ei kuitenkaan löytynyt suoraa vastausta alalle soveltumattomuuteen. Siellä käsiteltiin muun muassa ammattioikeuksia, potilaan asemaa ja sitä mitä on hyvä ammatinharjoittaminen. (Valvira 2008.)

Valviran internetsivuilla tutustuttiin päävalikon Ajankohtaista osioon, jossa käytiin läpi eri alaotsikoita kuten Uutiset ja tiedotteet sekä Tilaisuudet ja luentomateriaalit. Luentomateriaaleista löytyi hyväksyttävää aineistoa, mutta samat asiat kävivät ilmi useassa eri luentomateriaalissa, joten sieltä valittiin päivitetyn. Tätä materiaalia oli käytetty Valtakunnallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvonta seminaarissa 25.8.2015. (Henriksson – Mönttinen 2015). Uutiset ja tiedotteet välilehdeltä valittiin materiaalia sen perusteella, vastasiko otsikko sellaista aihetta, josta voisi löytää tietoa, joka vastaisi tutkimuskysymykseen. Mikäli otsikko jäi arvailun varaan, luettiin koko teksti, ja vasta sen perusteella tehtiin hyväksyntä käytettäväksi aineistoksi. Julkaisuja luettiin vuosilta 2012-2016 mutta aineistoksi hyväksytyt julkaisut olivat vuosilta 2016-2015. Otsikon perusteella muutama 2012 vuoden julkaisu olisi hyväksytty alustavasti, mutta koko tekstit eivät enää olleet luettavissa (esimerkkinä 2.2.2012 julkaistu tiedote ”Jokavuotinen ilmiö jatkuu: Valviraan jälleen ennätysmäärä valvonta-asioita viime vuonna”).

Tiedonhakuja tehtiin myös Googlesta (liite 3) hakusanoin ”sairaanhoitaja ja soveltumattomuus”, ”sairaanhoitaja ja soveltumaton”, ”sairaanhoitaja ja kykenemätön”, ”sairaanhoitaja ja kykenemättömyys”, ”sairaanhoitaja ja epäonnistunut”, ”sairaanhoitaja ja soveltuvuus”, ”sairaanhoitaja ja virhe” sekä ”sairaanhoitaja ja vaatimukset”. Google listaa aluksi osuvimmat hakutulokset. Listauksen edetessä materiaali alkoi muuttua jo otsikoltaan poikkeavaksi hakusanoihin nähden, minkä vuoksi selaus katkaistiin epäoleellisten otsikoiden ilmaantumiseen. Materiaalia valittiin alustavasti otsikon perusteella, mutta lopullinen valinta perustui osuvaan tekstisisältöön.

Taustaan tutuessa ammattikorkeakoululaista sekä laista terveydenhuollon ammattihenkilöistä (liitteet 4 ja 5) löytyi muun muassa säädökset opiskelijan esteettömyydelle sekä ammattihenkilön kykenemättömyydelle. Tämän vuoksi näiden sisältöjä tarkasteltiin enemmän etsittäessä määritelmää soveltumattomuudelle.

Käsitesynteesin luotettavuutta lisää erilaisten tekstilajien käyttö. Tämän takia pyrittiin keräämään mahdollisimman monipuolista materiaalia. Valitut materiaalit lajiteltiin tekstilajien mukaan. Tämä on esitelty taulukossa 5.

Taulukko 5. Materiaalien tekstilajit.

Tekstilaji (Auramo ym. 2008).	Lukumäärä
Artikkeli	36
Kolumni	1
Reportaasi	1
Mielipideteksti	2
Kommentti	2
Uutinen	10
Luento	1
Referaatti	2
Muut (lait)	2

Toisessa vaiheessa hyväksytyistä aineistoista kerättiin sanoja, lauseita tai yhdisteltyjä virkkeen osia, jotka kertoivat jotain sellaisista ilmiöistä, joita ei hyväksytä tai suosita sairaanhoitoalalla työskentelevillä tai alalla opiskelevilla henkilöillä, kuten vakava rikollisuus tai päihdehäiriö (Henriksson – Mönttinen 2015). Näitä asioita kirjattiin ylös erillisille pienille paperipaloille, minkä jälkeen niitä palapelin tavoin lajiteltiin yhteen aihealueittain. Tämän hahmotelman jälkeen ryhmitetyt ilmiöt kirjoitettiin puhtaaksi tietokoneella taulukkomuotoon (Liitteet 1-5). Taulukon ensimmäiseen sarakkeeseen kirjoitettiin suora lainaus tekstistä. Toisessa sarakkeessa on mahdollinen karkea suomennos englanninkielisestä pelkistyksestä. Taulukon kolmannessa sarakkeessa on alaluokat, jotka muodostuivat toisiinsa liittyneistä, suorista lainauksista (Liitteet 1-5).

Kolmannessa vaiheessa alaluokan aiheita yhdistettiin niin, että toisiaan läheiset aiheet muodostivat yhteisen, suuremman luokan, yläluokan. Yläluokat nimettiin kuvaamaan niihin yhdistettyjä alaluokkien aiheita. Näiden ryhmittelemistä jatkettiin, kunnes koitti tilanne, että käsitteitä oli ryhmitelty tarpeeksi ja oli aika luoda viimeinen, kaikkia yhdistävä ilmiö. (Walker – Avant 1992: 59.) Yläluokkien ja pääluokan muodostamista on havainnollistettu taulukossa 6.

Neljännessä vaiheessa, kun kaikki luokat oli lajiteltu niin, että ne muodostivat yhden pääluokan, täytyi tämä nimetä. Tässä opinnäytetyössä ilmiötä kuvaavaksi nimeksi valittiin ”sairaanhoitoalalle soveltumattomuus”, joka kuvaa asiakokonaisuutta ja käsiteltyä ilmiötä sekä mahdollistaisi siitä puhumisen. Tutkimuskysymykseen saadaan vastauksia, kun tarkastellaan mitä ominaispiirteitä pääluokan alle kuuluu. (Walker – Avant 1992: 57, 59.)

Viidennessä vaiheessa uusi käsite todennetaan empiirisesti. Tässä opinnäytetyössä tätä vaihetta ei suoritettu. Käsitteen empiirinen todentaminen vaatisi mahdollisesti pidemmän ajan tutkimuksia (Walker – Avant 1992: 63). Käsitesynteesin tuloksia voitaisiin hyödyntää sairaanhoitajakoulutuksen valintakokeen kehittämiseen. Soveltumattomuuden sisältämiä aihealueita voitaisiin esimerkiksi käyttää koulutukseen hakeutuvien henkilöiden haastatteluiden laadinnassa sekä käyttäytymisen arvioinnissa. Hakeutuvan henkilön vastauksista saattaisi havaita muun muassa epäsuotuisia asenteita tai kiinnostuksen puutetta. Varsinainen empiirinen todennus voisi näkyä esimerkiksi alentuneena opintojen keskeyttämisprosenttina, koska jo hakuvaiheessa oltaisi hylätty suurempi määrä soveltumattomia hakijoita kuin aikaisempina vuosina edeltävien valintakoemenetelmien aikana.

Viimeisessä käsitesynteesin vaiheessa kuvattiin muodostuneiden käsitteiden ja ilmiöiden niveltyminen toisiinsa. Tästä tehtiin havainnollistava taulukko, joka liitettiin Opinnäytetyön tulokset-osioon (taulukko 6). Uusien näkökulmien tuomista ja ilmiön liittymistä aiempaan tietoon käsitellään vastaavasti opinnäytetyön Pohdinta-osiossa. (Walker – Avant 1992: 60.)

5 Opinnäytetyön tulokset

Käsitesynteesi on yksi tapa uuden käsitteet muodostamiselle. Tässä opinnäytetyössä synteesin tavoitteena oli löytää tai luoda määritelmä sairaanhoitoalalle soveltumattomuudesta ja saada kerättyä sellaista tietoa, jota voitaisiin hyödyntää sairaanhoitajakoulutuksen valintakokeen kehittämisessä. Sairaanhoitoalalle soveltumattomuus osoittautui hyvin moninaiseksi käsitteeksi. Sitä määrittävien käsitteiden alaluokkien ja yläluokkien muodostuminen on kuvattu taulukossa 6.

Käsitesynteesin tuloksena pääluokkaa eli soveltumattomuutta määrittävien ilmiöiden yläluokiksi muodostuivat kykenemättömyys, vaikea elämäntilanne, henkilöriippuvaiset puutokset, ammattivelvollisuuksien laiminlyönti ja ymmärtämättömyys sekä virheellinen kuva ammatista.

Taulukko 6. Yläluokkien ja pääluokan muodostaminen.

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Puutteellinen terveydentila	Kykenemättömyys	Sairaanhoidonalalle soveltumattomuus
Rikollinen toiminta		
Väkivaltainen käytös		
Päihderiippuvuus, lääkkeiden väärinkäyttö		
Henkilökohtaisten voimavarojen puute		
Puutteellinen itsetunto ja itsensä arvostus		
Puutteellinen stressinsietokyky		
Vaikea elämäntilanne	Vaikea elämäntilanne	
Epäsuotuisat ominaisuudet	Henkilöriippuvaiset puutokset	
Epäsuotuisat asenteet		
Epäammattillinen käytös		
Puutteelliset vuorovaikutustaidot	Ammattivelvollisuuksien laiminlyönti ja ymmärtämättömyys	
Puutteelliset ammatilliset tiedot ja taidot		
Vaikeus asettaa rajoja työn ja yksityiselämän välille	Virheellinen kuva ammatista	
Kiinnostuksen puute sekä halu ammatinvaihtoon		
Virheellinen kuva ammatista		

5.1 Kykenemättömyys

Yläluokka kykenemättömyys sisältää henkilön puutteellisen terveydentilan sekä kriminaalisuuden. Puutteellisella terveydentilalla tarkoitetaan sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää toimintakykyä. Esimerkkinä tästä voisivat olla muistisairaudet ja psykoosit. (Henriksson – Mönttinen 2015.) Lisäksi tähän lukeutuvat esimerkiksi päihderiippuvuus, lääkkeiden väärinkäyttö ja henkilökohtaisten voimavarojen puute kuten emotio-

naalinen uupumus. Kriminaalisuus ilmenee rikollisena toimintana ja väkivaltaisena käytöksenä. Aiempi rikostausta voi olla esteenä opiskelijaksi hyväksymiselle ja väkivaltainen käytös perusteena koulusta tai työsuhteesta erottamiselle (Ashton 2013). Liitteisiin 1-5 on poimittu esimerkkejä kykenemättömyyden ilmenemismuodoista.

Laki määrittää pitkälti kykenemättömyyttä toimia sairaanhoitajan ammatissa. Se sisältää muun muassa maininnat sairaudesta, päihteiden väärinkäytöstä ja heikentyneestä toimintakyvystä (Finlex 2015b.) Kykenemättömyyden alaluokkaan sisällytetty ”Henkilökohtaisten voimavarojen puute” on esimerkkinä tällaisesta heikentyneestä toimintakyvystä, joka voi olla esteenä sairaanhoitajana toimimiselle.

5.2 Vaikea elämäntilanne

Vaikea elämäntilanne on usein syynä opintojen keskeyttämiselle ja saattaa johtua esimerkiksi perhe- tai talousongelmista (Wood 2014, liite 1). Alaluokkien aiheista tämä oli ainoa, joka jäi suoraan omaksi soveltumattomuuden ilmiötä määrittäväksi yläkäsitteeksi. Vaikea elämäntilanne ei välttämättä tarkoita pysyvää sairaanhoitoalalle soveltumattomuutta, mutta voi hetkellisesti olla syynä opintojen keskeyttämiselle tai työelämästä jättäytymiselle.

Vaikeasta elämäntilanteesta aiheutuva opintojen keskeyttäminen on yhteiskunnallinen ongelma; hukkakoulutus on kallista, ja samalla oppilaitoksiin aiheutuu ”tyhjäkäyntiä”. Opintojen keskeyttäminen luonnollisesti hidastaa myös yksilön siirtymistä työelämään. (Leinonen 2012.)

5.3 Henkilöriippuvaiset puutokset

Henkilöriippuvaiset puutokset sisältävät kolme alakäsitettä; epäsuotuisat ominaisuudet ja asenteet sekä yhteistyötaitojen puute. Sairaanhoitoalalla epäsuotuisina ominaisuuksina pidetään muun muassa välinpitämättömyyttä, neuroottisuutta ja narsistisuutta (Pitt ym.2014; Cupit – Sukal 2015; Rosenberg ym. 2007). Esimerkkinä epäsuotuisista asenteista voisivat olla haluttomuus raportoida virheistä, kritiikin paheksunta sekä haluttomuus hoitaa tartuntatautipotilaita (Lawton ym. 2012; Jinks ym. 2014; Pickles ym. 2009). Yhteistyötaitojen puute koostuu puutteellisista vuorovaikutustaidoista ja epäammattilli-

sesta käytöksestä. Näistä esimerkkeinä ovat puutteellinen katsekontakti (liite 1), kykenemättömyys vastavuoroiseen keskusteluun sekä itsekeskeinen käyttäytyminen (Happ ym. 2011; Roberts 2010; Pitt ym. 2014).

5.4 Ammattivelvollisuuksien laiminlyönti ja ymmärtämättömyys

Sairaanhoitaja voi olla alalle soveltumaton laiminlyödessään ammattivelvollisuuksia, koska tämä on terveydenhuollon työntekijän virheellistä toimintaa (Finlex 2015b). Siksi jo opiskelijana näiden ymmärtäminen ja kehittäminen on keskeistä. Käsitesynteesisissä ammattivelvollisuuksiin luokiteltiin kuuluvaksi ammattietiikka sekä ammatilliset tiedot ja taidot (liitteet 1-5). Sairaanhoitajalla on myös velvollisuus esimerkiksi rajata suhteita potilaiden ja työyhteisön jäsenten kanssa (Alzayyat 2014).

5.5 Virheellinen kuva ammatista

Virheellinen kuva ammatista voi ilmetä kiinnostuksen tai motivaation puutteena ja johtaa ammatinvaihtoon tai opintojen keskeyttämiseen. Alaa vaihtava henkilö voi olla pettynyt ammattiinsa, koska hänellä ei ole realistista käsitystä sairaanhoitajan työnkuvasta (Norman 2015; Wood 2014). Opintonsa keskeyttävä sen sijaan on voinut valita sairaanhoitotyön koulutusohjelman kyseenalaisin tai puolihuolimattomin perustein. Opintoihin hakeutuvaa on saattanut motivoida todennäköinen työllistyminen tai auktoriteettina toimiminen potilassuhteessa (Holland 2012, liitteet 1-5.)

5.6 Soveltumattomuutta määrittävät tekijät

On huomioitava, että mikään edellä mainituista ilmiöistä ei välttämättä yksin selitä sairaanhoitoalalle soveltumattomuutta, vaan vaatii monesti useamman määrittävän käsitteen yhdistelmän. Kriminaalisuus ja vakava sairaus tai vamma ovat ainoat perusteet, jotka suoraan määrittävät soveltumattomuutta sairaanhoitoalalle. Nämä on säädetty myös lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 (Finlex 2015b).

Sairaanhoitajakoulutuksen valintakokeen kehittämisen näkökulmasta näitä tuloksia voidaan hyödyntää koulutukseen hakeutuvien henkilöiden soveltumattomuuden tunnistamisessa, kun tavoitteena olisi jo hakuvaiheessa karsia alalle soveltumattomat ja valita koulutukseen motivoituneet ja alasta realistisen kuvan omaavat opiskelijaehdokkaat.

6 Pohdinta

Pohdinnassa tarkastellaan opinnäytetyön tuloksia sekä niiden empiiristä todentamista eli hyödynnettävyyttä ja vaikutuksia sairaanhoitajakoulutuksen valintakokeiden kehittämisessä. Lisäksi tässä kappaleessa käsitellään tutkimusmenetelmän luotettavuutta sekä opinnäytetyön eettisyyttä. Lopussa on myös opinnäytetyön aiheen tiimoilta heränneitä jatkotutkimusehdotuksia.

6.1 Tulosten tarkastelu ja hyödynnettävyys

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli määritellä, mitä on soveltumattomuus sairaanhoitotyössä. Sairaanhoitoalalle soveltumattomuus on ilmiönä hyvin mielenkiintoinen ja vähän tutkittu. Koska edes käsitettä ”soveltumattomuus” ei ole sanakirjamääriteltä, heräsi epätoivo löytää tietoa suoraan sairaanhoitoalalle soveltumattomuudesta. Aihetta yritettiin lähestyä läheisten ilmiöiden tiimoilta. Yllättäen materiaalia olikin kerääntynyt melko paljon ja käsitesynteesin tekeminen saattoi alkaa.

Käsitesynteesin tulokset tukivat jo opinnäytetyön taustaan löydettyä tietoa. Jo aiheen rajausvaiheessa esille nousseet soveltumattomuuden teemat liittyivät terveyteen ja toimintakykyyn, väkivaltaiseen käytökseen, ammattivelvollisuuksien laiminlyöntiin, lääkkeiden väärinkäyttöön sekä virheelliseen käsitykseen sairaanhoitajan ammatin työnkuvasta. Näiden rinnalle löysimme joukon henkilöriippuvaisia tekijöitä, joilla on vaikutusta sairaanhoitajan työviihtyvyyteen, työssä jaksamiseen sekä ammattitoiminnassa pärjäämiseen.

Tuloksista käy ilmi myös vaikean elämäntilanteen merkitys sairaanhoitoalalle soveltumattomuudessa: se saattaa olla syynä opintojen keskeyttämiselle tai alan vaihtamiselle. Vaikeasti ennakoitavana ja ympäristöstä riippuvaisena ilmiönä on sitä kuitenkin miltei mahdoton hyödyntää tulevaisuudessa hakijoita valittaessa. Myöskin ammattivelvollisuuksien laiminlyönti tapahtuu usein vasta työelämässä, mutta näiden velvollisuuksien oppiminen ja ymmärtäminen voitaisiin varmistaa jo opintojen aikana. Valmiuksia näiden oppimiselle ja hallinnalle voitaisiin alustavasti tutkia esimerkiksi valintakokeen ryhmätilanteissa, joissa ratkaistaisiin esimerkiksi erilaisia etiikan tai moraalin näkökulmasta pulmallisia tilanteita.

Hakijan kykenemättömyyttä sairaanhoitotyöhön (kriminaalisuus ja puutteellinen terveydentila) voitaisiin arvioida hakutilanteessa erilaisin kyselylomakkein tai vaatimalla nähdä hakijan rikosrekisteriote ainakin ehdottomien opiskelijaksi ottamisen edellytyksissä mainittujen rikosten osalta ennen lopullista opiskelijavalintaa. Myös henkilöriippuvaisia puutoksia (epäsuotuisat ominaisuudet, epäsuotuisat asenteet ja yhteistyötaitojen puute) voidaan kartoittaa esimerkiksi ominaisuuksia tai asenteita arvioivalla yksilö- tai ryhmähaastattelulla. Yhteistyötaidot kehittyvät usein vasta työelämässä ja kokemuksen myötä, mutta erilaiset vuorovaikutustaitoja tutkivat ryhmätilanteet voisivat osoittaa hakijan kypyyttä ja valmiutta alalle.

Virheellinen kuva sairaanhoitajan ammatista voi olla osasyynä opintojen suuriin keskeyttämislukuihin. Lisäksi ammatinvaihto voi tulla kysymykseen, mikäli sairaanhoitaja pettyy omaan ammattiinsa (Norman 2015.) Tästä syystä tulevaisuudessa pitäisi kiinnittää enemmän huomiota siihen, millä tavoin voitaisiin varmistaa todenmukaisen käsityksen antaminen sairaanhoitajan työstä. Mielikuva sairaanhoitajan työnkuvasta voi olla peräisin esimerkiksi omilta perheenjäseniltä tai tuttavilta. Tällöin ratkaisevaa on, miten nämä henkilöt työhönsä ja ammattiinsa suhtautuvat. Realistisen käsityksen saamiseksi voitaisiin kuitenkin esimerkiksi koulujen internetsivuja täydentää todenmukaisilla kuvauksilla sairaanhoitajan työstä. Myös valmiit sairaanhoitajat voisivat tehdä vierailuja toisen asteen oppilaitoksiin, joissa ammatteihin hakeutuminen on ajankohtaista. Näillä käynneillä voisi panostaa realistisen kuvan antamiseen hoitotyöstä ja sen vastuusta.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus ovat riippuvaisia hyvästä tieteellisestä käytännöstä (Tutkimusetiikka 2016). Hyvässä tieteellisessä käytännössä noudatetaan tarkkuutta, huolellisuutta, avoimuutta tulosten julkistamisessa ja ennen kaikkea rehellisyyttä. Puutteelliset viittaukset aiempaan tietoon ja vajavainen kirjaaminen kertovat piittaamattomuudesta. Vilppinä voidaan pitää havaintojen vääristämistä, luvaton lainaamista tai aieman tiedon esittämistä omana tutkimustuloksena. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 364.)

Tutkimuskohteen on oltava mielekäs ja hyödyllinen. Hyödyttömäksi perusteltua aihetta ei olisi järkevää tutkia, koska sillä ei olisi merkittävää tarkoitusta ja tavoitetta. Tutkimusongelman määrittely ei saisi loukata tai väheksyä ketään. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 365.) Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys on tässä tapauksessa tutkimusongelma.

Eettisenä vaikeutena koettiin, ettei sairaanhoitolalle soveltumattomuuden määrittely loukkaisi ketään henkilöä tai väheksyisi ammattikuntaa.

Eettisestä näkökulmasta on keskeistä, että tutkimusaineisto analysoidaan luotettavasti tieteellisin menetelmin sekä koko kerättyä materiaalia hyödyntämällä. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 369). Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin kaikkea materiaalia, joka lähteesiin on merkitty. Varsinaisessa käsitesynteesin kulussa on erikseen ilmoitettu siihen käytetty materiaali lähdetietoineen. Synteesin kokoamiseen saattaa vaikuttaa tutkijan mielipiteet ja ajatukset ilmiöiden ryhmittelyyn. Tämä oli yhtenä eettisenä ongelmana mutta se pyrittiin ratkaisemaan kertomalla perustelut ryhmiin jakautumiselle viitaten synteesiin kuuluun ja edelleen käytettyjen materiaalien suoriin lainauksiin. Mielipiteiden vaikuttamista ei kuitenkaan voida kokonaan poissulkea.

Tietolähteiden valinta, kuten myös tutkimusaineiston vastaavuus tutkimusongelmaan, vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 366). Tässä opinnäytetyössä pyrittiin keräämään mahdollisimman monipuolista tietoa vastaamaan tutkimuskysymykseen. Aineistona käytettiin kirjallisuutta sen erilaisine tekstilajeineen. Kaikki materiaalista ei ole tieteellisesti tutkittua, mikä saattaa herättää lukijassa epäluottamusta tähän opinnäytetyöhön. Tutkimusmenetelmään vedoten vain tieteellisen materiaalin käyttö ei kuitenkaan ole välttämätöntä. Aineistoa on käytetty rehellisesti ja tämä näkyy mahdollisimman selkeästi merkityillä lähteillä ja tekstiviitteillä. Mikäli tekstissä on suora lainaus, tämä on selvästi muotoiltu lainauksen ominaistekstityyllillä. Plagiointi on myös tarkistettu Turnitin-ohjelmalla.

Tutkimustulokset täytyy julkaista, jotta ne saadaan tiedeyhteisön arvioitavaksi, mikä on edellytys tieteen kehittymiselle. Tieteellisen tiedon avulla pyritään löytämään perusteltuja totuuksia ja aiempaa tietoa voidaan käyttää hyödyksi. Raportoinnin virhelähteitä ovat ennakoasenteiden aiheuttamat vääristymät, tietoinen tulosten väärennös ja virheellinen raportointi ja julkistaminen. Tutkimustulosten raportointitapoja ovat muun muassa artikkeli ammattilehdessä, artikkelit kongressin kokoomajulkaisuissa tai yleisluontoiset artikkelit, joissa on käytetty tieteellistä arviointia. Arviointi tarkoittaa alan pätevien tutkijoiden kaksoistarkastusta. (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 369-371.) Tämä opinnäytetyö käy läpi arvioinnin ja työ julkaistaan Theseus-tietokannassa, johon on koottu eri ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä (Theseus.fi 2016.) Lisäksi työstä tehdään posterit, jotka esitetään SUVAKE-hankkeen projektiryhmän kokouksessa.

6.3 Jatkotutkimusehdotukset

Koska sairaanhoitoalalle soveltumattomuudesta on tutkimustietoa vain niukasti saatavilla, olisi tärkeää tutkia sitä lisää. Hoitotyön ammattihenkilöihin liittyvien kanteluiden ja ilmoitusten määrä on moninkertaistunut viime vuosina, mikä kertoo siitä, että alalla toimii myös siihen soveltumattomia henkilöitä (Henriksson ym. 2013:7). Myös opintojen keskeyttämisprosentit kielivät siitä, että alalle on saattanut valikoitua henkilöitä, jotka ovat valinneet opiskelusuuntauksensa puolihuomiossa ja jotka ovat vailla asianmukaista motivaatiota opintojensa loppuunsaattamiselle ja alalle ohjautumiselle. Tästä syystä sairaanhoitajakoulutuksen valintakokeen kehittäminen tulevaisuudessa on tärkeää. Uudistetun valintakokeen myötä voitaisiin tutkia, vaikuttaako se opintonsa keskeyttäneiden määrään. Käsitesynteessin tuloksia voitaisiin käyttää myös taustatietona soveltumattomuuden käsitteen empiiriselle todentamiselle pidempiaikaisissa tutkimuksissa, koska tämän opinnäytetyön puitteissa se ei ollut aikataulullisesti mahdollista.

Lähteet

Alzayyat, A – Al-Galmal, E. 2014. A review of the literature regarding stress among nursing students during their clinical education. *International Nursing Review* 61, 406-415.

Ammattikorkeakouluopintojen rakenne 2015. Opintopolku. Verkkodokumentti. <https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/ammattikorkeakouluopintojen-rakenne/> Luettu 2.11.2015.

Ashton, Joan 2013. Are the current processes used to screen nurse applicants with criminal records ethical? *Nursing Ethics* 20 (5). 607-609.

Auramo, Mika Lampela, Johanna Kumpulainen, Hanna Tienhaara, Tommi 2008. Verkko-Piste. Otavan oppimateriaalit. Verkkodokumentti. <<http://otavanoppimateriaalit.net/verkkopiste/info.html>>. Luettu 1.4.2016.

Cambridge Advanced Learner's Dictionary. 2016. Cambridge: Cambridge University Press.

Cupit, T. – Sukal, M. 2015. Does Personality Matter in Nursing? Assessing Suitability as Well as Eligibility When Hiring. *Nurse Leader*. 44-47.

ETENE 2001. Terveysthuollon yhteinen arvopohja, yhteiset tavoitteet ja periaatteet. ETENE julkaisuja 1. Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki. Verkkodokumentti. <<http://etene.fi/documents/1429646/1559098/ETENE-julkaisuja+1+Terveysthuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaatteet.pdf/4de20e99-c65a-4002-9e98-79a4941b4468>>. Luettu 21.10.2015.

Eurooppalaisen Oikeusturvan Keskusliitto 2010. Kantelut hoitovirheistä kaksinkertaistuneet. EOK ry. Verkkodokumentti. <http://eok.fi/eok/index.php?option=com_content&task=view&id=401&Itemid=65>. Luettu 13.11.2015.

Finlex 2015a. Ammattikorkeakoululaki 932/2014. Verkkodokumentti. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>>. Luettu 2.11.2015

Finlex 2015b. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994. Verkkodokumentti. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>>. Luettu 13.10.2015.

Finlex 2015c. Ajantasainen lainsäädäntö. Avainsanat: Sairaanhoido. Verkkodokumentti. <<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/asiasanat/?key=Sairaanhoido&id=3473>>. Luettu 13.11.2015.

Finlex 2015d. Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/505. Verkkodokumentti. <<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020504>>. Luettu 20.11.2015.

Hae opiskelijaksi 2015. Metropolia ammattikorkeakoulu. Verkkodokumentti. <http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-aikuiset-sosiaali-ja-terveysala/hoitotyosairaanhoitaja/> Luettu 17.11.2015.

Happ, Mary Beth – Garrett, Kathryn – DiVirgilio Thomas, Dana – Tate, Judith – George, Elisabeth – Houze, Martin – Radtke, Jill – Sereika, Susan 2011. *Nurse-Patient*

Communication Interactions in the Intensive Care Unit. *American Journal of Critical Care*, OnlineNow 20.28-40.

Henriksson, Markus – Laurila, Heidi 2013. Valvira ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisen valvonta. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvontaosasto. Verkkodokumentti. <https://www.valvira.fi/documents/14444/50159/HenrikssonLaurila_Valvontaprosessi.pdf>. Luettu 9.11.2015.

Henriksson, Markus – Mönttinen, Helena 2015. Terveydenhuollon ammattihenkilövalvonta ja valvontaan johtaneet syyt. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), Terveydenhuollon valvontaosasto. Verkkodokumentti. <https://www.valvira.fi/documents/14444/523105/Omavalvontaseminaari_Henriksson_Monttinen_ammattihenkilövalvonta_250815.pdf/23c2deba-47c1-49e7-8724-00268aa01d94>. Luettu 5.4.2016.

Holland, Stephen 2012. Furthering the sceptical case against virtue ethics in nursing ethics. *Nursing Philosophy* 13. 266-275.

Jinks, Annette M. – Richardson, Kathleen – Jones, Chris 2014. A context analysis of student training records dating from the 1950/1960s: What were desirable and undesirable student nurse characteristics? *Nurse Education Today* 34 (4). 526-531.

Laitinen, A – Halonen, M; Keskeyttämisen syyt selville – opinnot loppuun ammattikorkeassa, Selvitystyö Savonia-ammattikorkeakoulussa. Kuopio 2007.

Lawton, R. – Carruthers, S. – Gardner, P. – Wright, J. – McEachan, R. 2012. Identifying the Latent Failures Underpinning Medication Administration Errors: An Exploratory Study. *Health Service Research* 47 (4). 1437-1454.

Leino-Kilpi, Helena – Välimäki, Maritta 2008. Etiikka hoitotyössä. 5.-6.painos. Helsinki: WSOYpro Oy

Leinonen, Tuomas. 2012. Nuorten koulutuksen keskeyttäminen. Sosiaaliselvitys Oy. Opit käyttöön – hanke.

MOT Kielitoimiston sanakirja. 2016. Kotimaisten kielten keskus ja kielikone Oy.

Norman, K. 2015. The image of community nursing: implications for future student nurse recruitment. *British Journal of Community Nursing* 20 (1).

Opetushallitus 2008. Kuvauksia koulutuksen keskeyttämisestä. Verkkodokumentti. <> Luettu 19.11.2015.

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 24/2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Verkkodokumentti. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>. Luettu 2.11.2015.

Opiskelu sairaanhoitajaksi 2014. Sairaanhoitajat. Verkkodokumentti. Päivitetty 21.8.2014. <[://sairaanhoitajat.fi/artikkeli/opiskelu-sairaanhoitajaksi/](http://sairaanhoitajat.fi/artikkeli/opiskelu-sairaanhoitajaksi/)>. Luettu 14.10.2015.

Pickles, D. – King, L. – Belan, I. 2009. Attitudes of nursing students towards caring for people with HIV/AIDS: thematic literature review. *Journal of Advanced Nursing* 65 (11). 2262-2273.

Pitt, V. – Powis, D. – Levett-Jones, T. – Hunter, S. 2014. Nursing students' personal qualities: A descriptive study. *Nurse Education Today* 34 (9). 1196-1200.

Roberts, Paula et al 2010. Inclusion of lay people in the pre-registration selection process. *Nursing standard* 24 (48). 42-47.

Rosenberg, L. – Perraud, S. – Willis, L. 2007. The Value of Admission Interviews in Selecting Accelerated Second-Degree Baccalaureate Nursing Students. *Journal of Nursing Education* 46 (9). 413-416.

Sairaanhoitajat 2015. Parempaa hoitoa uudella sairaanhoitajien valintakoemenetelmällä. Verkkodokumentti. <<https://sairaanhoitajat.fi/2015/parempaa-hoitoa-uudella-sairaanhoitajien-valintakoemenetelmalla/>>. Luettu 13.11.2015.

Sairaanhoitajien kollegiaalisuusohjeet 2014. Sairaanhoitajaliitto. Verkkodokumentti. <https://sairaanhoitajat.fi/jasenpalvelut/ammattillinen-kehittyminen/sairaanhoitajan-kollegiaalisuusohjeet/>. Luettu 17.11.2015.

Sairaanhoitajien kollegiaalisuus: systemaattinen kirjallisuuskatsaus 2015. Sairaanhoitajaliitto. Verkkodokumentti. <https://sairaanhoitajat.fi/lehti/jutut/sairaanhoitajien-kollegiaalisuus-systemaattinen-kirjallisuuskatsaus/> Luettu 17.11.2015.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2000. Sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja kättilön osaamisvaatimukset terveydenhuollossa. Terveydenhuollon ammatinharjoittamisen kannalta keskeisiä näkökohtia. *Monisteita* 2000:15. <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/julkaisut/mon20_15/moniste>. Luettu 17.11.2015.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Ammatillinen koulutus [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-196X. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 17.11.2015]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/aop/>

Talman, Kirsi 2014. Hoitotyön koulutuksen opiskelijavalinnat. Seurantatutkimus kahden valintakoemenetelmän yhteydestä opiskelijoiden osaamiseen ja opiskelumotivaatioon. Väitöskirja. Turku: Turun yliopisto. *Hoitotiede*. Turun yliopiston hoitotieteen tohtoriohjelman.

Theseus.fi 2016. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut. <<http://publications.theseus.fi/>>. Luettu 9.4.2016.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tutkimusetiikka 2016. Helsingin yliopisto. Verkkodokumentti. < <https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/tutkimusetiikka>>. Luettu 9.4.2016.

Valvira 2008. Terveydenhuollon ammattioikeudet. Sosiaali- ja terveydenalan lupa- ja valvontavirasto Verkkodokumentti. <<https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet>>. Luettu 5.4.2016.

Walker, Lorraine Olszewski – Avant, Kay Coalson 1992. Teoria – avain hoitotyöhön. Vammalan Kirjapaino Oy. Sairaanhoitajien koulutussäätiön julkaisu.

Wood, Cate 2014. Choosing the 'right' people for nursing: can we recruit to care? *British Journal of Nursing* 23 (10). 528-530.

Liitteet

Liite 1. Tiedonhaku Cinahl-tietokannasta

Tietokanta	Hakusana(t)	Rajaukset	Tulokset yhteensä	Hyväksytyt aiheet
CINAHL	Eligibility AND Nursing	Full text Julkaisuvuosi 2005-2015	158	3 (1,2,3)
	Nurse AND unsuccessful	Full text	69	4 (4,5,6,7)
	Nursing mistakes	Full text Julkaisuvuosi 2005-2015	9	2 (8,9)
	Nursing medication errors	Full text Julkaisuvuosi 2005-2015	52	6 (10,11,12,13,14,15)
	Nurse exhaustion	Full text Julkaisuvuosi 2005-2015	42	5(16,17,18,19,20)
	Nurse student AND requirements	Full text	40	4 (21,22,23,24)
	Nurse AND student selection	Full text	49	8 (25,26,27,28,29,30,31,32)
	Nurse AND ethical principles	Full text	111	1(33)
	Nurse AND personality	Full text	33	4(34,35,36,37)
	Nurse AND motivation in education	Full text	9	2(40,41)
	Nurse AND unsuitable	Full text	22	1(38)
	Nurse AND fitness for practice	Full text		1(39)

1. Alzayyat, A – Al-Galmal, E. 2014. A review of the literature regarding stress among nursing students during their clinical education. *International Nursing Review* 61, 406-415.
2. Moses, Marsha – Gilchrest, Cynthia – Schwab, Nadine C. 2005. Section 504 of the Rehabilitation Act: Determining Eligibility and Implications for School Districts. *The Journal of School Nursing* 21 (1). 48-58.
3. Task Force Appointed to Review and Make Recommendations Regarding Licensure, Eligibility and Disciplinary Rules and Policies. 2006. *Texas Board of Nursing Bulletin* 37 (2). 5.
4. Holland, Stephen 2012. Furthering the sceptical case against virtue ethics in nursing ethics. *Nursing Philosophy* 13. 266-275.
5. Neal-Boylan, Leslie – Miller, Michelle D. 2014. Registered Nurses With Disabilities: Legal Rights and Responsibilities. *Journal of Nursing Scholarship* 47 (3). 248-257.
6. Jinks, Annette M. – Richardson, Kathleen – Jones, Chris 2014. A context analysis of student training records dating from the 1950/1960s: What were desirable and undesirable student nurse characteristics? *Nurse Education Today* 34 (4). 526-531.
7. Happ, Mary Beth – Garrett, Kathryn – DiVirgilio Thomas, Dana – Tate, Judith – George, Elisabeth – Houze, Martin – Radtke, Jill – Sereika, Susan 2011. Nurse-Patient Communication Interactions in the Intensive Care Unit. *American Journal of Critical Care, OnlineNow* 20.28-40.
8. It is always worth trying to save the careers of worn out nurses. *Nursing Standard* 2013. 27 (41). 30.
9. Crigger, Nancy J. – Meek, Vicki L. 2007. Toward a Theory of Self-Reconciliation Following Mistakes in Nursing Practice. *Journal of Nursing Scholarship* 39 (2). 177-183.
10. Drach-Zahavy, A. – Somech, A. – Admi, H. – Peterfreund, I. – Peker, H. – Priente, O. 2013. (How) do we learn from errors? A prospective study of the link between the ward's learning practices and medication administration errors. *International Journal of Nursing Studies* 51. 448-457.
11. Karavasiliadou, Savvato – Athanasakis, Efstratios 2014. An inside look into the factors contributing to medication errors in the clinical nursing practice. *Health Science Journal* 8 (1). 32-44.
12. Reid-Searl, K. – Moxham, L. – Happell, B. 2010. Enhancing patient safety: The importance of direct supervision for avoiding medication errors and near misses by undergraduate nursing students. *International Journal of Nursing Practice* 16. 225-232.
13. Pazokian, M. – Zagheri Tafreshi, M. – Rassouli, M. 2014. Iranian nurses' perspectives on factors influencing medication errors. *International Nursing Review* 61. 246-254.
14. Lawton, R. – Carruthers, S. – Gardner, P. – Wright, J. – McEachan, R. 2012. Identifying the Latent Failures Underpinning Medication Administration Errors: An Exploratory Study. *Health Service Research* 47 (4). 1437-1454.

15. Jones, Sara Wyn 2009. Reducing medication administration errors in nursing practice. *Nursing Standard* 23 (50). 40-46.
16. Kowalski, C. – Ommen, O. – Ernstmann, N. – Wirtz, M.A. – Köhler, T. – Pfaff, H. 2009. Burnout in nurses – the relationship between social capital in hospitals and emotional exhaustion. *Journal of Clinical Nursing* 19. 1654-1663.
17. Hylton Rushton, C. – Batcheller, J. – Schroeder, K. – Donohue, P. 2015. Burnout and Resilience Among Nurses Practicing in High-Intensity Settings. *American Journal of Critical Care* 24 (5). 412-421.
18. Takase, M. – Teraoka, S. – Kousuke, Y. 2014. Investigating the adequacy of the Competence-Turnover Intention Model: how does nursing competence affect nurses' turnover intention? *Journal of Clinical Nursing* 24. 805-816.
19. Sheward, L. – Hunt, J. – Hagen, S. – Macleod, M. – Ball, J. 2005. The relationship between UK hospital nurse staffing and emotional exhaustion and job dissatisfaction. *Journal of Nursing Management* 13. 51-60.
20. Chou, H.Y. – Hecker, R. – Martin, A. 2012. Predicting nurses' well-being from job demands and resources: a cross-sectional study of emotional labour. *Journal of Nursing Management* 20. 502-511.
21. Latham, J. – Morris-Thompson, T. – Plata, R. 2012. Role of careers advisers in nurse recruitment. *Nursing Management* 19 (10). 20-26.
22. Wood, Cate 2014. Choosing the 'right' people for nursing: can we recruit to care? *British Journal of Nursing* 23 (10). 528-530.
23. Barchi, F. – Kasimatis Singleton, M. – Magama, M. – Shaibu, S. 2014. Building locally relevant ethics curricula for nursing education in Botswana. *International Nursing Review* 61. 491-498.
24. Whiffin, C.J. – Hasselder, Alison 2013. Making the link between critical appraisal, thinking and analysis. *British Journal of Nursing* 22 (14). 831-834.
25. Castledine, George 2009. Linking education and practice. *British Journal of Nursing* 18 (17). 1083.
26. New Recruits Tested for Compassion. *Nursing standard* 2015. 26 (27). 5.
27. Pickles, D. – King, L. – Belan, I. 2009. Attitudes of nursing students towards caring for people with HIV/AIDS: thematic literature review. *Journal of Advanced Nursing* 65 (11). 2262-2273.
28. Wilson, A. – Chur-Hansen, A. – Marshall, A. – Air, T. 2011. Should nursing-related work experience be a prerequisite for acceptance into a nursing programme?: A study of students' reasons for withdrawing from undergraduate nursing at an Australian university. *Nurse Education Today* 31 (5). 456-460.
29. Rosenberg, L. – Perraud, S. – Willis, L. 2007. The Value of Admission Interviews in Selecting Accelerated Second-Degree Baccalaureate Nursing Students. *Journal of Nursing Education* 46 (9). 413-416.

30. Pitt, V. – Powis, D. – Levett-Jones, T. – Hunter, S. 2014. Nursing students' personal qualities: A descriptive study. *Nurse Education Today* 34 (9). 1196-1200.
31. Roberts, Paula *et al* 2010. Inclusion of lay people in the pre-registration selection process. *Nursing standard* 24 (48). 42-47.
32. Ashton, Joan 2013. Are the current processes used to screen nurse applicants with criminal records ethical? *Nursing Ethics* 20 (5). 607-609.
33. Chaloner, C. 2007. An introduction to ethics in nursing. *Nursing Standard*. 21,32, 42-46.
34. Lees, S. – Ellis, N. 1989. The design of a stress-management programme for nursing personnel. *Journal of Advanced Nursing* 15. 946-961.
35. Cupit, T. – Sukal, M. 2015. Does Personality Matter in Nursing? Assessing Suitability as Well as Eligibility When Hiring. *Nurse Leader*. 44-47.
36. McLaughlin, K. – Moutray, M. – Muldoon, O. 2007. The role of personality and self-efficacy in the selection and retention of successful nursing students: a longitudinal study. *Journal of Advanced Nursing* 61 (2). 211-221.
37. Watson, R. – Gardiner, E. – Hogston, R. – Gibson, H. – Stimpson, A. – Wrate, R. – Deary, I. 2008. A longitudinal study of stress and psychological distress in nurses and nursing students. *Journal of clinical nursing* 19. 270-278.
38. Karstadt, L. 2011. The future of nurse training: can unsuitable students be identified? *British Journal of Nursing* 20 (17). 1143.
39. Holland, K. – Roxburgh, M. – Johnson, M. – Topping, K. – Watson, R. – Lauder, W. – Porter, M. 2010. Fitness for Practice and midwifery education in Scotland, United Kingdom. *Journal of Clinical Nursing* 19. 461-469.
40. Hoeve, Y. – Castelein, S. – Jansen, W. – Jansen, G. – Roodbol, P. 2016. Predicting factors of positive orientation and attitudes towards nursing: a quantitative cross-sectional study. *Nurse Education Today* 40. 111-117.
41. Norman, K. 2015. The image of community nursing: implications for future student nurse recruitment. *British Journal of Community Nursing* 20 (1).

Suora lainaus	Karkea suomennos	Alaluokka
"...strong enough emotionally" 28	riittämätön emotionaalinen vahvuus	Henkilökohtaisten voimavarojen puute
"...exhausted physically" ¹⁸	fyysisesti uupunut	
"exhausted... cognitively" ¹⁸	kognitiivisesti uupunut	
"...emotional exhaustion" ¹⁶	emotionaalinen uupumus	
"...not be in a good emotional state" ¹³	henkilöllä ei ole hyvä emotionaalinen tila	
"...unhealthy ways of handling mistakes" ⁹	käsittelee virheitä epäterveellisin tavoin	
"... little or no self-awareness" ³¹	vähän tai ei lainkaan itsetietoisuutta	Puutteellinen itse- tunto ja itsensä ar- vostus
"...lack of confidence and wor- ries about incompetence" ³⁴	itsevarmuuden puute ja huoli omasta pätevyy- destä	
"...uncertainty" ¹	epävarmuus	
"...sense of meaningfulness" ¹⁶	tunne merkityksettömydestä	
"...over/very under confident" ⁶	epävarma tai liian itsevarma	
"...low self-esteem" ¹⁴	huono itsetunto	
"...careless/slipshod in every way" ⁶	välinpitämätön/puolihuolimaton kaikin puolin	Epäsuotuisat omi- naisuudet
"...negative relationship be- tween neuroticism and job sat- isfaction" ³⁵	neuroottisuudella haitallinen vaikutus työtyytyväisyyteen	
"...differences in moral aware- ness" ²³	eroavaisuuksia moraalitietoisuudessa	
"...lacking in assertiveness and high in anxiety" ³⁴	vakuuttavuuden puute ja ahdistuneisuus	
"...lack of concentration and at- tention" ¹²	keskittymiskyvyn puute ja tarkkaavaisuuden puute	
"...lack of control" ¹⁷	kontrollin puute	
"...very frail" ⁶	hyvin hauras/arka	
"...avietly insolent" ⁶	"hiljaisesti"röyhkeä/hävytön	
"...personal neglect" ¹¹	henkilökohtainen huolimattomuus	
"...aloofness" ³⁰	välinpitämättömyys	
"...highly narcissistic respon- ses" ²⁹	narisistisia reaktiota/vasteita	
"...with the wrong attitudes" ²⁵	huonoja asenteita	

"...seems very resentful of being asked to do anything" ⁶	näyttää hyvin närkästyneeltä kun pyytää tekemään jotain	Epäsuotuisat asenteet
"...unwillingness to report errors" ¹⁴	haluton raportoimaan virheistä	
"...nurses' resistance to change" ¹⁰	vastarinta muutokselle	
"...unwilling to take a responsibility" ¹⁴	haluton ottamaan vastuuta	
"...and continue to promote a negative image of their career choice" ⁴¹	antavat negatiivisen kuvan valitsemastaan ammatista	
"...losing positive feelings, sympathy and respect for their clients or patients" ³⁴	positiivisten ajatusten, sympatian ja kunnioituksen menettäminen asiakkaita tai potilaita kohtaan	
"...if caring for older people is going to wear you down, do not be a nurse" ⁸	jos iäkkäiden hoito saa sinut huonolle tuulelle, älä ole hoitaja	
"...lose sight of the patient as an individual" ¹⁴	ei ajattele potilaita yksilöinä	
"...lack of respect for the people for whom they care" ²¹	epäkunnioitus hoidettavia kohtaan	
"...moral wrong do" ¹⁷	tehdä moraalisesti väärin	
"...many nurses do not acknowledge the fallacy of their choices" ¹⁰	monet hoitajat eivät myönnä tekemiensä valintojen virheellisyyttä	
"...a negative effect on reporting medication errors and learning process" ¹³	negatiivinen vaikutelma lääkevirheiden raportoinnista ja virheiden tuomasta oppimisprosessista	
"...nurses did not adhere to the guideline to identify the patient by name prior to medication provision" ¹⁰	hoitajat eivät seuraa sääntöä ja jättävät tarkastamatta potilaan henkilöllisyyden ennen lääkkeenantoa	
"...do not read the medication label...Do not apply the "6 rights" ¹¹	ei lue lääkkeen etikettiä...Ei noudata sääntöä, kuusi O:ta	
"...nurses did not check for possible after effects (medication) ¹⁰	hoitajat eivät seuraa mahdollisia lääkkeenannon jälkeisiä oireita	

<i>"...nurses were unemployable because they had poor literacy and attitude"²⁶</i>	koska hoitajilla on keho lukutaito ja asenne, he eivät ole kykeneviä työntekijöiksi	
<i>"...resent criticism or correction"⁶</i>	paheksuu kritiikkiä tai korjaamista (esim. virheidensä)	
<i>"...homophobia"²⁷</i>	kammoaa homoseksuaaleja	
<i>"...fear of contagion...reluctance to care for people with HIV/AIDS"²⁷</i>	pelkää tartuntaa..haluttomuus hoitaa HIV/AIDS potilaita	
<i>"...unwillingness to challenge doctors"¹⁴</i>	haluttomuus haastaa lääkäreitä	
<i>"...decision to go back to school and sometimes change career goals"⁵</i>	päätös lähteä takaisin opiskelemaan ja muuttaa uravalintoja	
<i>"...leaving profession as 'not belonging' to a nursing role"⁴¹</i>	jättää ammatti, koska ei koe "kuuluvansa" siihen	
<i>"...wasn't happy with the role and was either actively looking for alternative roles in nursing, or had already left the profession"⁴¹</i>	ei ole tyytyväinen tehtäväänsä, eikä etsinyt aktiivisesti uutta työpaikkaa tai oli jo vaihtanut alaa	
<i>"...have chosen their academic programme of study with one eye"³⁸</i>	valinnut opiskelusuuntauksensa puolihuomiossa	
<i>"...students who had initially chosen another programme"⁴⁰</i>	opiskelijat, jotka olivat valinneet aluksi toisen opinto-ohjelman	
<i>"Could do better if he/she puts her mind to it, devoid of interest theoretically, not interested in nursing, not interested in anything."⁶</i>	Voisi työskennellä paremmin mikäli keskittyisi, täysin teoreettista kiinnostusta vailla, ei ole kiinnostunut sairaanhoidosta tai mistään muustakaan	
<i>"...applicant's motivations are very dubious, including 'money, fame, power over others, it was the only job available'."⁴</i>	hakijoiden (tässä kouluun pyrkivät/työnhakijat) motivaatiot ovat kyseenalaisia, kuten raha, maine, vallan käyttö, ainoa työ saatavilla	
<i>"...little or no reasons given for entering profession or career"³¹</i>	vähän tai ei lainkaan syitä miksi hakeutua ammattiin tai uralle	
<i>"...lack of motivation"²⁹</i>	motivaation puute	Kiinnostuksen puute sekä halu ammatinvaihtoon

"...can't attend to the most obvious things on the ward" ⁶	ei pysty omaksumaan osaston olennaisimpia asioita	
"...lack care and compassion" ⁴¹	hoivavietin ja myötätunnon puuttuminen	
"In general, I don't like my job." ²⁰	Itseasiassa, en pidä työstäni.	
"...intention to quit the job" ¹⁶	halu päättää työ	
"...lack of commitment to caring" ¹⁴	hoitamiseen sitoutumisen puute	
"...intolerance to further learning" ³⁰	suvaitsematon lisäkouluttautumiselle	
"...inability to learn and change" ⁸	kykenemätön oppimaan ja muuttumaan	
"...misconceptions of what a nursing career" ²²	harhakäsityksiä siitä mitä on hoitotyö	Virheellinen kuva ammatista
"...disillusioned with the profession" ⁴¹	pettynyt ammattiinsa	
"...students who did not have nursing/caring experience" ⁴⁰	opiskelijat, joilla ei ollut aiempaa (sairaanhoidon) kokemusta	
"...do not really understand what nursing is" ²⁸	ei ymmärrä mitä hoitotyö todella on	
"...a discrepancy between what new recruits perceive nursing to be and the reality of the profession." ²²	eroavaisuus siinä miten uusi aloittelija käsittää sairaanhoidon olevan ja mitä se todellisuudessa on	
"...health problems" ²⁸	terveysongelmia	Puutteellinen terveydentila
"...psychological problems" ¹³	psykkisiä ongelmia	
"...who scored higher on a psychotism" ³⁶	korkeammat pistemäärät psykoottisuudesta	
"...depression" ³⁶	masennus	
"...poor physical and psychological health" ¹⁸	kehno fyysinen ja psyykinen terveys	
"...student have a physical or mental impairment" ²	opiskelijalla on fyysinen tai henkinen vamma	
"...poor physical conditions" ³⁴	huono fyysinen kunto	
"...drug dealer" ³²	lääkkeiden/huumeiden välittäminen	
"...a family problem" ¹³	perheongelma	

"...a family responsibilities" ²⁸	perhe velvollisuudet (tässä opintojen keskeyttämisyy)	
"...the high attrition rates, ranging from family and financial to personal difficulties" ²²	korkeat keskeyttämislukemat voidaan jakaa perhe- ja talousongelmista aina henkilökohtaisiin vaikeuksiin	Vaikea elämäntilanne
"...behaviours of self-centredness" ³⁰	itsekeskeinen käyttäytyminen	
"...behaviours are disrespectful" ³⁰	epäkunnioittava käytös	Epäammatillinen käytös
"...unethical behaviours" ³⁰	epäeettinen käytös	
"...too familiar with patients" ⁶	liian tuttavallinen potilaiden kanssa	
"...surface acting" ²⁰	pinnallinen esittäminen (tässä tarkoittaa: hoitaja esittää potilaalle tunteita, joita ei itseasiassa tunne mutta haluaa näin tehdä vaikutuksen potilaaseen antamalla hänelle empatiaa	
"...does not provide assistance when needed...asks questions that patient cannot answer...ignores patient's message" ⁷	ei tarjoa tukea silloin, kun se olisi tarpeellista..esittää kysymyksiä, joihin potilas ei pysty vastaamaan...jättää huomioimatta potilaan ajatuksen/vastauksen	
"...try to hide the disability if possible" ⁵	yrittää piilotella osaamattomuutta mikäli se on mahdollista	
"...problems in the documentation" ¹³	ongelmia raportoinnissa/dokumentoinnissa	
"...does not gain patient's attention before interaction" ⁷	ei herätä potilaan huomiota ennen kuin alkaa kanssakäymiseen	Puutteelliset vuorovaikutustaidot
"...self-talk, mumbling...speaks too rapidly" ⁷	puhuu itsekseen, mumisee.. puhuu liian nopeasti	
"...lack of eye contact" ⁷	puutteellinen katsekontakti	
"No flow of conversation, few if any questions answered relevantly or clearly" ³¹	Ei pysty joustavaan keskusteluun, vastaan kysymyksiin harvoin jos koskaan selkeästi ja olennaisen kertoen	
"Working with people all day is really a strain for me" ¹⁹	Ihmisten parissa työskentely koko päivän on varsinainen rasite minulle	
"Communication problems between nurses are influenced by the relationship in the workplace in the team nursing system" ¹¹	Kommunikointiongelmien hoitajien välillä huonontaa välejä ja yhteistyötä työpaikalla.	

"...lack empathy" ²⁹	empatian puute	
"...lack of compassion" ²⁹	myötätunnon puute	
"...student nurse applicants with a DBS history" ³²	opiskelijaehdokas, jolla on rike- /rikos tausta (DBS=Disclosure and Barring Service)	Rikollinen toiminta
"...denial...for certain felony crimes and criminal sex offenses" ³	hylkäys vakavan rikoksen tai seksuaalirikoksen vuoksi	
"...permit" medication errors" ¹¹	toistuvat lääkevirheet	
"...newly qualified nurses, who themselves reported feeling poorly prepared for their new role" ³⁹	vastavalmistuneet sairaanhoitajat, jotka kokivat olevansa huonosti valmistautuneita uuteen ammattiinsa	Puutteelliset ammatilliset tiedot ja taidot
"...failure to make progress" ³⁹	epäonnistuminen kehitymisessä	
"...poor supervision" ¹⁴	kehno tarkastus/ohjaus	
"...inadequate pharmacologic knowledge" ¹³	vaillinnainen farmakologinen tietämys	
"...lacked the skills for competent practice" ³⁹	pätevyyden/tarvittavan kyvykkyyden puuttuminen	
"...poor knowledge of medications" ¹⁵	huono lääketietämys	
"...lack on individual/patient focus" ³⁰	puutteita potilaslähtöisessä ajatusmallissa	
"...not engage actively with the ethical issues" ³³	ei kiinnitä aktiivisesti huomiota eettisiin asioihin	
"...poor calculation competency" ¹⁵	huono laskutaito	
"... a useless nurse, poor practically, very poor material for nursing" ⁶	hyödytön hoitaja, kehnot tiedot ja taidot	
"...lack of clinical skills" ³⁹	puutteelliset kliiniset taidot	
".. unable to use evidence base effectively" ²⁴	kykenemätön käyttämään näyttöön perustavaa tietoa tehokkaasti	
"... inability to differentiate personal values and morals professional ones" ³⁰	kykenemättömyys erottaa henkilökohtainen ja ammatillinen arvomaailma ja moraali	Vaikeus asettaa rajoja työn ja yksityiselämän välille
"...inability to set limits in relationships with clients, teachers and colleagues" ¹	vaikeus rajata suhteita asiakkaiden, opettajien ja kollegoiden kanssa	

<p><i>"...unsuitable work environment such as high work load, staff shortages and chaotic career situations"</i>¹³</p>	<p>kykenemätön työskentelemään kaotoisessa ympäristössä, jossa on suuri työmäärä ja vähän henkilökuntaa</p>	<p>Puutteellinen stressinsietokyky</p>
<p><i>"...students and leavers relied more on emotion-focused strategies to deal with stressful situations"</i>³⁴</p>	<p>opiskelijat ja keskeyttäjät turvautuivat enemmän tunnekeskeisiin tapoihin selviytyä stressaavista tilanteista</p>	
<p><i>"...stress and psychological distress may have negative outcomes"</i>³⁷</p>	<p>stressillä ja psyykkisellä tuskalla voi olla huonot seuraukset</p>	
<p><i>"...become exhausted and suffer burnout, or she may live the profession"</i>³⁴</p>	<p>uupunut ja kärsii loppuunpalamisesta ja saattaa jättää ammatin</p>	
<p><i>"...stress was identified as the major cause of attrition"</i>³⁴</p>	<p>stressi oli suurin syy lopettamiseen</p>	
<p><i>"...communication and commonsense people skills...can deteriorate when nurses are stressed"</i>²¹</p>	<p>vuorovaikutus ja yhteisölliset käyttäytymissäännöt huonontuvat, kun hoitajat ovat stressaantuneita</p>	

Liite 2. Alaluokkien muodostaminen Valviran verkkosivuilta poimituista ilmauksista.

Suora lainaus	Alaluokka
"...ilmoitukset...liittyvät mm. hoitohenkilökunnan lääkkeiden anastuksiin" ¹	Päihderiippuvuus, lääkkeiden väärinkäyttö
"...ilmoitukset...liittyvät lääke-/päihderiippuvuuksiin" ¹	
"...monipäihderiippuvuus" ¹	
"...päihdehäiriöt" ¹	
"...toimintakyvyn puutetta koskeviin epäilyihin" ¹	Puutteellinen terveydentila
"...psykoosit" ¹	
"...persoonallisuushäiriöt ja neuropsykiatriset häiriöt" ¹	
"...muistisairaudet" ¹	
"Henkilö ei ymmärrä omaa tilaansa, eikä hän ole asianmukaisessa hoidossa" ¹	
"Lääke- ja omaisuusvarkauksia" ¹	Rikollinen toiminta
"...käräjäoikeus tuomitsi..27 raiskauksesta ja kahdesta seksuaaliseen tekoon pakottamisesta" ⁶	
"...ammattitaidon...puutetta koskeviin epäilyihin" ¹	Puutteelliset ammatilliset tiedot ja taidot
"...vaarantaa potilasturvallisuuden" ¹	
"...nenä-mahaletkun sijainti hengitysteissä" ⁴	
"...epäilyjä kielitaidon riittämättömydestä" ⁵	
"...käytettyjen turvaneulojen uudelleenkäyttöön" ²	
"...vanhusten kaltoinkohtelua" ³	Epäsuotuisat asenteet

1. Henriksson, Markus – Mönttinen, Helena 2015. Terveydenhuollon ammattihenkilövalvonta ja valvontaan johtaneet syyt. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (Valvira), Terveydenhuollon valvontaosasto. Verkkodokumentti. < https://www.valvira.fi/documents/14444/523105/Omavalvontaseminaari_Henriksson_Monttinen_ammattihenkilövalvonta_250815.pdf/23c2deba-47c1-49e7-8724-00268aa01d94 >. Luettu 5.4.2016.

2. Valvira tekee tarkastuksen HUSLABiin tällä viikolla. 2016. Uutiset ja tiedotteet. Valvira. Verkkodokumentti. <<https://www.valvira.fi/-/valvira-tekee-tarkastuksen-huslabiin-talla-viikolla>>. Luettu 5.4.2016.
3. Valviran kaltoinkohtelukyselyyn vastausvyöry. 2016. Uutiset ja tiedotteet. Valvira. Verkkodokumentti. <<https://www.valvira.fi/-/valviran-kaltoinkohtelukyselyyn-vastausvyory>>. Luettu 5.4.2016.
4. Nenä-mahaletkun sijaintiin on kiinnitettävä huomiota. 2016. Uutiset ja tiedotteet. Valvira. Verkkodokumentti. <<https://www.valvira.fi/-/nena-mahaletkun-sijaintiin-on-kiinnitettava-huomiota>>. Luettu 5.4.2016.
5. Ammattihenkilöiden riittävä kielitaito on voitava varmistaa, toteaa Valvira lausunnossaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muutosesityksestä. 2015. Uutiset ja tiedotteet. Valvira. Verkkodokumentti. <<https://www.valvira.fi/-/ammattihenkiloiden-riittava-kielitaito-on-voitava-varmistaa-toteaa-valvira-lausunnossaan-terveydenhuollon-ammattihenkiloista-annetun-lain-muutosesityk>>. Luettu 5.4.2016.
6. Valvira selvittää seksuaalirikoksista tuomitun lähihoitajan tapausta yhdessä aluehallintoviraston kanssa. 2015. Uutiset ja tiedotteet. Valvira. Verkkodokumentti. <<https://www.valvira.fi/-/valvira-selvittaa-seksuaalirikoksista-tuomitun-lahihoitajan-tapausta-yhdessa-aluehallintoviraston-kanssa>>. Luettu 5.4.2016.

Liite 3. Tiedonhaku Googlesta ja alaluokkien muodostaminen.

Tietokanta	Hakusana(t)	Tulokset yhteensä	Hyväksytyt aineistot
Google	Sairaanhoitaja ja soveltumattomuus		2 ^(1,2)
	Sairaanhoitaja ja soveltumaton		2 ^(3,4)
	Sairaanhoitaja ja kykenemätön		1 ⁽⁶⁾
	Sairaanhoitoala ja kykenemättömyys		0
	Sairaanhoitoala ja epäonnistunut		1 ⁽⁵⁾
	Sairaanhoitoala ja soveltuvuus		0
	Sairaanhoitaja ja virhe		0
	Sairaanhoitaja ja vaatimukset		1 ⁽⁷⁾

1. Huumetesti tai soveltumattomuus voisivat katkaista opinnot. 2010. Uutiset. Yle. Verkkodokumentti. <yle.fi/uutiset/huumetesti_tai_soveltumattomuus_voisivat_katkaista_opinnot/5655588>. Luettu 5.4.
2. Hoitotyöhön soveltumattomat halutaan poistaa oppilaitoksista lain turvin. 2012. Uutiset. Yle. Verkkodokumentti. <yle.fi/uutiset/hoitotyohon_soveltumattomat_halutaan_poistaa_oppilaitoksista_lain_turvin/5861307>. Luettu 5.4.
3. Sairaanhoitaja sai sakkoja potilastietojen urkinnasta. 2011. Uutiset. Kaleva. Verkkodokumentti. <www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/sairaanhoitaja-sai-sakkoja-potilastietojen-urkinnasta/554489/>. Luettu 5.4.
4. Valvira varoittaa: Lähihoitajaksi opiskelevissa päihde- ja mielenterveyspotilaita. 2014. Uutiset. Mtv3. Verkkodokumentti. <m.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/valvira-varoittaa-lahihoitajaksi-opiskelevissa-paihde-ja-mielenterveyspotilaita/4518936>. Luettu 5.4.
5. Alansa jättänyt sairaanhoitaja on kymmenien tuhansien eurojen menetys yhteiskunnalle. 2015. Uutiset. Yle. Verkkodokumentti. <yle.fi/uutiset/alansa_jattanyt_sairaanhoitaja_on_kymmenien_tuhansien_eurojen_menetyks_yhteiskunnalle/7919321>. Luettu 5.4.
6. Lyhennelmiä terveydenhuollon kantelupäätöksistä. 2006. Terveydenhuollon oikeusturvakeskus ja lääninhallitukset. Verkkodokumentti. <http://www.valvira.fi/documents/14444/50159/lyhennelmia_th_kanteluista_2006.pdf>. Luettu 5.4.2016.
7. Nuori sairaanhoitaja haluaa vaihtaa alaa näiden syiden takia. 2014. Terve.fi. Verkkodokumentti. <www.terve.fi/tyohyvinvointi/76026-nuori-sairaanhoitaja-haluaa-vaihtaa-alaa-naiden-syiden-takia>. Luettu 5.4.

Suora lainaus	Alaluokka
"...huumetesti tai soveltumattomuus voisivat katkaista opinnot" ¹	Päihderiippuvuus, lääkkeiden väärinkäyttö
"...varastanut potilaille kuuluvat lääkkeet lääkemukista tai vaihtanut lääkkeet ja hankkinut itselleen lääkkeitä päihdyttäviin tarkoituksiin"	
"...tarkoittaisi lähinnä mielenterveyden ongelmia ja päihdeongelmia" ²	
"...lääkevarkaudet, joihin työnantajat ja työkaiverit kiinnittävät huomiota aiempaa herkemmin" ⁴	
"...on ollut vaikea päihderiippuvuus sekä mielenterveys- ja muita sosiaalisia ongelmia" ⁴	
"...joissa opiskelija voisi vaarantaa oman tai muiden terveyden" ¹	Väkivaltainen käytös
"...käyttäytyminen, jossa opiskelija on useasti saattanut oman tai muiden turvallisuuden vaaraan" ¹	
"...muille ihmisille mahdollisesti vaaraksi olivat" ²	
"...jos epäillään hoitovirhettä, josta on seurannut kuolema tai vakava vammautuminen" ⁵	
"...sai sakkoja potilastietojen urkinnasta" ³	Epäamatillinen käytös
"...tavaroiden häviämistä osastolta, lääkhevikkiiä, kotihoitopotilaiden rahojen ja omaisuuden katoamista sekä hoidon laiminlyöntiä" ⁵	Rikollinen toiminta
"...jätti toteuttamatta vanhainkodin dementiaosaston lääkärin määräämiä lääkkeitä" ⁵	Epäsuotuisat asenteet
"...ei ole selvää kuvaa oman työnsä haasteista" ⁵	Virheellinen kuva ammatista
"...tyytymättömyys siihen, miten työ vaikuttaa omaan hyvinvointiin" ⁷	
"...uupumus vaikuttaa aikeisiin jättää hoitajan ammatti" ⁷	Puutteellinen stressinsietokyky
"...hoitajan ammatti ei alun perinkään ollut ykkössijalla ammatinvalinnassa" ⁷	Kiinnostuksen puute sekä halu ammatinvaihtoon
"...hoitajan ammatinvalinta oli alun pitäen satumanvarainen" ⁷	

Liite 4. Alaluokkien muodostaminen Ammattikorkeakoululaista poimituista ilmauksista.

Suora lainaus	Alaluokka
”...joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä”	Puutteellinen terveydentila
”...ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään täytä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä”	
”...opiskeluoikeuden peruuttamista koskeva päätös, jos toisten terveyden ja turvallisuuden suojelemiseen liittyvät seikat sitä edellyttävät”	Väkivaltainen käytös
”...vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti opinnoissaan toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden”	
”...opetusta häiritsevä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvä tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantava opiskelija”	
”...joka ei ole ilmoittautunut 29:ssä säädetyllä tavalla, menettää opiskeluoikeutensa”	Kiinnostuksen puute sekä halu ammatinvaihtoon
”...opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan..säädettyssä ajassa”	
”...opiskelijalla on riippuvuus huumausaineista”	Päihderiippuvuus, lääkkeiden väärinkäyttö

Liite 5. Alaluokkien muodostaminen Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä- laista poimituista ilmauksista.

Suora lainaus	Alaluokka
<i>"...luvatta ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta"</i>	Epäammattillinen käytös
<i>"...laiminlyö.. velvollisuuden"</i>	
<i>"...toimii muutoin virheellisesti tai moitittavasti"</i>	
<i>"...ammattitaidossa on puutteita"</i>	Puutteelliset ammatilliset tiedot ja taidot
<i>"...suorittaa sellaisia tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä riittämättömänä"</i>	Epäsuotuisat asenteet
<i>"...on tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan"</i>	Rikollinen toiminta
<i>"...on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella...ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan ammatissaan"</i>	Puutteellinen terveydentila

